

Nachtwacht, collectief voor de emancipatie van de stedelijke nacht

Joost van Bellen

Lex Breet

Felix van der Eerden

Anne Hemker

Dick Koopman

Kim Tuin

Puck Verdoes

Maz Weston

Inleiding	5
1. Nachtgedachte	11
2. De internationale aantrekkingskracht van nachtelijk Amsterdam	21
3. Horeca	33
4. Eten in de Amsterdamse nacht	47
5. Locaties	55
6. Diversiteit aan feesten en clubavonden	70
7. Alcohol en drugs	80
8. Veiligheid, regelgeving en handhaving	95
9. Vrijheid van expressie, voor de ontwikkeling van nachtcultuur	104
10. Stadsilluminatie, visioen op de nacht	111
11. Soa's, hiv en aids	121
12. Nachtbibliotheek	129
13. Credits	131
Colofon	135

Dj Eddy de Clercq bedankte in zijn acceptatietoespraak tijdens de uitreiking van de Gouden Harp de nachtmensen als ‘.. mensen die dat grote gat ‘de nacht’ tot leven gebracht hebben.’

Onze Nachtnota is een ode aan al deze mensen.

inleidering

Woensdag 19 februari jl. zijn wij als collectief ‘de Nachtwacht’ in Paradiso door zaal en jury verkozen tot Nachtburgemeester van Amsterdam. Deze functie zullen we tot 19 februari 2006 mogen vervullen.

‘Wij’, dat is een groep van acht gelijkgestemden:

Joost van Bellen (dj en feestorganisator)

Lex Breet(dj en horecaondernemer)

Felix van der Eerden (horecaondernemer en muziekprogrammeur)

Anne Hemker (socioloog en cultureel organisator)

Dick Koopman (art director en organisator)

Kim Tuin (directeur dj-boekingskantoor en feestenorganisator)

Puck Verdoes (organisator van o.a. vrouwenfeesten)

Maz Weston (programmeur Paradiso en oprichter van de DJ Fanclub).

Aan de door ons verworven titel geven wij op geheel eigen wijze invulling, wij zijn immers pioniers in deze functie. Ons belangrijkste doel is om de stad bij nacht bruisend te maken, want dat is naar onze mening op dit moment niet het geval.

Wij hebben in de eerste maanden van ons bestaan als Nachtwacht zoveel mogelijk bij de nacht betrokken disciplines bezocht en gehoord, dit om kennis te maken en om een duidelijk en onafhankelijk beeld te schetsen van de situatie van nachtelijk Amsterdam.

Er is gesproken met Job Cohen, Anne-Lize van der Stoel, Hannah Belliot, Elly Florax, Pierre Ballings, Paul Hermanides, Frits Huffnagel, fractie GroenLinks van Stadsdeel-Centrum, Jellinek, GG&GD, Ontwikkelingsburo Amsterdam, Stadsdeel Osdorp, Aidsfonds, Dienst Milieu en Bouwtoezicht, de Belangenvereniging van Nederlandse Dance Organisatoren en vele, vele anderen. Deze mensen hebben onze eigen gevoelens over de staat van de nacht aangevuld en bevestigd. Ook de bezoekers van onze Nachtwachtkamer hebben ons meer inzicht gegeven in wat er gaande is en wat er mist in deze stad.

6

Als adviseur, bemiddelaar, initiator en creatieve denktank zetten wij ons in voor een goede relatie tussen mensen en organisaties uit het dag- en nachtleven met betrekking tot de nacht en de evenementencultuur.

Het is voor ons van groot belang dat de stad Amsterdam bij nacht meer vrijheid en allure krijgt. We vinden dat er meer erkenning moet komen voor de waarden van de nacht en dat de nacht aan alle bewoners en bezoekers een plek moet bieden. Momenteel zijn er genoeg kanttekeningen te maken die wij voor een aantal onderwerpen duidelijk hebben weergegeven in deze nota. Helaas was het te veel omvattend om alle belangrijke onderwerpen aan bod te laten komen. Toch denken wij een aardig beeld te hebben geschetst van zaken die nodig onder de loep genomen moeten worden.

Deze nachtnota is een eerste verkenning van en visie op een aantal gebieden van het Amsterdamse nachtleven door de Nachtwacht. Met deze nota laten wij onze kijk op nachtelijk Amsterdam zien. Daarnaast willen we een aantal middelen aanreiken om mogelijke knelpunten en problemen op te lossen. Daarmee hopen we de ogen van de lezers te openen voor een kijk op de nacht die zij nog niet eerder hebben gehad.

Deze nota is voor heel Amsterdam. Met Amsterdam bedoelen we dan ook alle betrokkenen bij de Amsterdamse nacht, van overheidsinstanties, belangenorganisaties, initiatiefnemers en horecaondernemers tot artiesten en creatieven, mensen die uitgaan, mensen die werken en mensen die slapen.

De hoofdstukken zijn als losse artikelen te lezen. Hierdoor ontstaan af en toe doublures, maar het vergroot de leesbaarheid van de stukken aan sich.

7

Wat heeft de Nachtwacht tot nu toe gedaan?

Dit is een veel gestelde vraag. We bestaan nu zo'n acht maanden en veel van onze werkzaamheden zijn niet direct zichtbaar. Toch steken we naast onze eigen drukke banen veel tijd in het ambt. Dat is nodig om veranderingen aan de dag te leggen. Vooral mentaliteitsveranderingen gaan niet over één nacht ijs.

Zoals eerder gezegd hebben wij ons eerst bekendgemaakt bij en laten informeren door belangrijke disciplines van de nacht. Op deze manier hebben we genoeg kennis van zaken opgedaan om onze taak op een goede manier te vervullen.

Daarnaast hebben we begin april de Nachtwachtkamer opgericht. Onze salon bevindt zich op Amstel 2 boven restaurant Inez IPSC. Bouwer en mede-oprichter Peter Giele noemde deze plek 'De navel van de stad'. Elke donderdagavond is de Nachtwachtkamer een discussiesalon en een ontmoetingsruimte voor betrokkenen bij de nacht zoals beleidsmakers, nachtondernemers, nachtpubliek, politiek, artiesten en andere geïnteresseerden. Wij behandelen hedendaagse onderwerpen gerelateerd aan de nacht. De salon biedt tevens een open podium voor iedereen die iets voor te dragen heeft. In samenwerking met cultuurwethouder Hannah Belliot hebben we op 14 juni 2003 de talkshow 'Nachtvisie' georganiseerd waarin betrokkenen bij de Amsterdamse dag- nachtcultuur elkaar in het debat hebben ontmoet.

Op 26 juni hebben we in samenwerking met De Balie en architectuurcentrum Arcam een nachttour georganiseerd om te onderzoeken hoe levendig, ofwel hoe grootstedelijk de Amsterdamse nacht is. Met de gemeenteraadsleden van Stadsdeel Westerpark hebben we op 15 augustus een kroegentocht gehouden door de Spaarndammerbuurt om mee te denken over de toekomst van de buurt bij nacht.

We hebben mee gedaan aan verschillende forums, zoals de Stadsdelendag van de PVDA, Topics in Hotel ArenA en de Discussiedag van de JOVD. We hebben van ons laten horen bij de gemeenteraad en het Stadsdeel Centrum op onderwerpen zoals horeca, Koninginnennacht en de seksualisering van de horeca. Aan de hand daarvan hebben we ook regelmatig gesproken met diverse politici.

Vrijwillig

We vervullen ons ambt momenteel naast onze drukke banen, geheel vrijwillig en belangeloos. Door het krijgen van een van de Diversiteitsprijzen ter waarde van vijfduizend euro konden wij een stichting worden en een kantoor inrichten. Uiteraard heeft de Nachtwacht voor komende projecten geld nodig. Anders is het onmogelijk om ze uit te voeren op het niveau dat de Amsterdamse nachtcultuur waardig is. De nachtnota is gefinancierd door burgemeester Job Cohen. De presentatie op 29 oktober 2003 is een samenwerking van de Nachtwacht, het ADE en het Felix Meritis Theater. Tal van mensen hebben zich vrijwillig ingezet om deze nota te maken tot wat hij is.

nacht gedachte

Het nachtleven is weinig onderzocht. Eén boekenplank is genoeg voor een bibliotheek over de nacht. Dat de nacht wordt gekleurd door sturende negatieve vooroordelen, verbaast daarom niet. Immers, onbekend maakt onbemind. De Nachtwacht wil inzicht geven in de Amsterdamse nacht en daarmee kansen bieden. Zij probeert een defensieve houding ten aanzien van het nachtleven tegen te gaan en waardering te krijgen voor de sociale, culturele en economische waarden van de nacht. De Nachtwacht staat voor de emancipatie van de nacht.

Muren afbreken

Angst voor de stedelijke nacht is een bekend historisch gegeven. Het is een versterkte versie van angst voor de stad. Met de industrialisering aan het eind van de negentiende eeuw breidt de stad zich uit en ontgroeit zij de menselijke maat. De grootte en de opkomende bureaucratie maken de stad anoniem en ondoorzichtig. Stedelijke problemen als ziektes, overbevolking, criminaliteit, drankmisbruik, prostitutie, overlast, werkeloosheid en ontkerkelijking bestempelen de stad tot Sodom en Gomorra. Het donker van de stedelijke nacht maakt de stad in deze uren nog minder overzichtelijk en voorspelbaar. Daarmee oogt de stad bij nacht nog gevaarlijker.

12 Het is opmerkelijk dat deze emotie, na ruim honderdzesig jaar straatverlichting en in deze tijd van metropolen, nog steeds bestaat. Maar misschien ligt in dat laatste juist een verklaring voor de aanhoudende angst. Mèt de schaalvergroting en de terugtrekkende overheid – en haar verandering in rol van vader naar regisseur – blijft het gedrag van mensen moeilijk beheersbaar. Daarbij blijft de overheid eigenaar van de openbare en semi-openbare ruimte en dus verantwoordelijk. De vuurwerkramp in Enschede, de brand in café De Hemel in Volendam, de excessen van zinloos geweld en de bijbehorende media-aandacht hebben gezorgd voor een scherpere handhaving van regels.

Regels worden opgesteld om in goede verstandhouding samen te kunnen leven. Tolerantie en verantwoordelijkheid voor eigen gedrag vormen de basis voor een ontspannen samenleving. Regels zouden hierbij moeten faciliteren. Maar wanneer uit angst regels worden ingezet om mensen of organisaties te beheersen (en doel worden in plaats van middel), werpen ze muren op.

De Nachtwacht wil deze muren afbreken door contact tussen de verschillende betrokkenen bij het nachtleven te bevorderen en meer kennis over het nachtleven te verzamelen en door te geven. Wellicht kunnen er zo kwaliteiten van de stedelijke nacht erkend worden die positief zijn voor zowel de stad bij nacht als de stad bij dag.

Ruimte, vrijheid en mystiek

De Nachtwacht wil de positieve waarden van de nacht laten zien. Ook angst is zo'n waarde. Maar alleen als hij inspireert tot avontuur - angst mag niet verlammen.

De nacht kenmerkt zich door het ontbreken van zonlicht. Het is de tijd van de schaduwzijde van de zon. Het gaat de Nachtwacht om het leven na zonsondergang, wanneer mensen van nature gewend zijn te ontspannen en te slapen. Om deze reden trekt de Nachtwacht ook de avond, als de ochtend van de nacht, bij de nacht. Wat karakteriseert deze tijd?

De nacht heeft de ruimte. Fysiek, omdat er minder verkeer op straat is. Dat maakt de confrontatie tussen mensen persoonlijker dan overdag, of het nu vijandig is of juist vriendelijk. De ruimte geeft vrijheid. De nacht is als het Wilde Westen waar weinig regels nodig zijn omdat er maar weinigen gebruik van maken. Mentaal, omdat in het donker een beetje licht grote contrasten maakt en tijd zonder zon lastig is in te schatten. In de nacht zijn minder (en andere) dingen te zien en te horen, waardoor het moeilijker is je te oriënteren. Zo krijgt fantasie de ruimte. De nacht biedt ruimte te ontkomen aan de rationele orde van alledag. De ruimte van de nacht biedt de vrijheid om te experimenteren los van, of in reactie op, dagelijkse sociale verwachtingen.

Nachtbewoners

Zolang een vierentwintiguurs-economie de nacht niet de ruimte ontnemt, heeft de nacht nog een zekere mystiek. Zolang ontspringt de nacht de dans van de door socioloog Max Weber opgemerkte 'onttovering' van de wereld door rationalisering, techniek en burgerlijk economisch denken. En daarmee ontkomt de nacht aan de vermeende veiligheid en voorspelbaarheid van alledag. De mystiek van het nachtleven zit in de vrijheid van expressie: in de vrijheid om je anders voor te doen dan in het dagelijks leven, om te spelen met driften als seksualiteit, om je te laten meesleuren in een roes en ongestoord onverwachte verbindingen aan te gaan met verschillende culturen en disciplines. De stedelijke nacht tolereert het andere: het ondefinieerbare en het onbeschaafde zoals cross-overs in de kunsten, met jazz als klassiek voorbeeld in de muziek, cross-overs (of in-betweens) in identiteit - transeksualiteit, androgynie en metroseksualiteit - en roes door seks, drank en drugs. De nacht biedt ruimte aan creativiteit en aan vernieuwing van maatschappelijke waarden en normen. Het gay-nachtleven heeft niet voor niets faam, ook homoseksualiteit heeft met haar geschiedenis van anders zijn in de nacht haar plek gevonden.

Maar met de schaalvergroting en de groei van de uitgaans- of leisure-economie rukt de onttovering op. Daarom is het belangrijk het nachtleven te verkennen, want de stedelijke nacht is behalve een tijdsepisode ook een plaats met een eigen cultuur, met eigen waarden en normen en eigen bewoners.

Wie zijn de bewoners van de nacht? Het huidige postindustriële nachtleven (na 1960) wordt voor het merendeel bevolkt door mensen in het uitgaansleven, op plekken voor ontspanning en vertier. Ook het pre-industriële nachtleven (tot 1870) bestond voor een groot gedeelte uit dit uitgaansleven. Buiten het uitgaansleven om zijn er altijd vroege en late werklieden (zoals bakkers, handelaren en ordebewakers) geweest. Met de industrialisering nam het aantal nachtbewoners in de vorm van nachtwerkers enorm toe, met name in de fabrieken. De zich verder ontwikkelende automatisering heeft deze nachtwerkers echter weer overbodig gemaakt. Met de verschuiving naar de dienstensector en de welvaarts-groei in de postindustriële samenleving zijn de bewoners van het nachtleven weer vooral en in grotere getale in het uitgaansleven te vinden. De opkomst van de dance (vanaf 1985) heeft helemaal voor een explosie van het aantal mensen in het nachtelijk uitgaansleven gezorgd.

Het nachtelijk uitgaansleven van de pre-industriële en de industriële samenleving heeft elke dag van de week constante bewoners gehad. Dit zijn mensen die zich niet voegen naar burgerlijke verwachtingen: bohémiens, kunstenaars, vogelvrijen, nomaden, zeelieden, prostituees, rijke handelaren, dandy's, werkelozen, studenten en criminelen. De nacht is hun habitus, daarin hebben zij hun eigen levensstijl. Met de enorme welvaarts-groei in de postindustriële samenleving is de night-lifestyle een product geworden. Vooral mensen met een dagleven, die in het weekend of in vakanties het nachtleven ingaan, meten zich (tijdelijk) zo'n night-lifestyle aan. Deze werkende dagmensen, van advocaten tot winkelpersoneel, gebruiken de nacht als recreatieplek. In de postindustriële samenleving zijn de nachtbewoners uitgebreid met dit weekend-nachtpubliek.

“Met nachtbewoners bedoelt de Nachtwacht mensen die zich in de nacht onttrekken aan de druk van de dagelijkse rationele orde, de sociale verwachtingen en de concurrentie.”

Het is belangrijk op te merken dat nachtbewoners meestal ook dagbewoners zijn. Het verhaal ‘The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde’ (R.L. Stevenson, 1886) kan verhelderend werken. Het dualisme ‘dag versus nacht’ wordt hierin als ‘goed versus kwaad’ gepersonifieerd in de keurige Doctor Jekyll die zich ’s nachts ontpopt tot de onbeheerste persoonlijkheid van Mr. Hyde. Deze scheiding tussen dag en nacht als ‘goed versus kwaad’ typeert de angst voor de stedelijke nacht in het uitdijende Londen ten tijde van de industrialisering. De Nachtwacht wil deze angst wegnemen. De Nachtwacht vindt juist de ruimte en daarmee de tolerantie die de nacht mensen biedt om anders te zijn een belangrijke kwaliteit. Zij wil de oude scheiding tussen dag en nacht als ‘goed versus kwaad’ dan ook verschuiven naar ‘gevestigd versus anders’.

Met nachtbewoners bedoelt de Nachtwacht mensen die zich in de nacht onttrekken aan de druk van de dagelijkse rationele orde, de sociale verwachtingen en de concurrentie. Voor zover dit überhaupt nog mogelijk is: dit anders zijn is als lifestyle hip en te koop in parfumflesjes en potjes haargel. De identiteiten dag- en nachtbewoner zijn dus uitwisselbaar.

Zo verworden dag en nacht tot verhandelbare concepten in een mondiale vierentwintiguurs-samenleving. De Nachtwacht wil niet te veel meewerken aan deze onontkoombare rationalisering, want hiermee zullen de bijzondere waarden van de nacht verdwijnen. Niet om behoudend te zijn, maar juist om te vernieuwen. Liever strijdt de

Nachtwacht voor mystiek, voor eigenzinnige creativiteit en voor innovatie in de nacht. Hoewel de Nachtwacht met het zichtbaar maken van de nacht ook diens verhandelbaarheid mogelijk maakt. Oh paradox!

Ontmoeting, podium en industrie

De waarden van de nacht voor de stad liggen zowel op sociaal als op cultureel en economisch gebied. Het nachtleven heeft een specifieke sociale waarde. De nacht is namelijk een belangrijke ontmoetingsplaats. Door de ontmoetingen tussen individuen en hun werelden kunnen vooroordelen worden bijgesteld en kan tolerantie worden bevorderd. De nacht is een van de belangrijkste plekken geworden voor het moderne sociale leven. Het uitgaansleven heeft voor veel mensen de functie overgenomen van een verenigingsleven. Er worden gelijkgestemden gezocht, vrienden gemaakt, soms zelfs een nieuw familieleven ontwikkeld. Door zich in dit uitgaansleven met anderen te identificeren ontdekken en ontwikkelen mensen hun seksuele, politieke en culturele identiteit. Uitgaan is niet voor niets een belangrijk onderdeel van de jongerencultuur. Alhoewel het nachtleven steeds minder alleen aan jongeren is voorbehouden. Veel mensen blijven tegenwoordig ook na hun jeugd in meer of mindere mate het nachtleven opzoeken. Een verklaring hiervoor kan worden gezocht in de andere sociale functie van het nachtleven: het nachtleven als uitlaatklep voor de prestatiedruk en de sleur van het dagleven.

De behoefte om uit te gaan, juist vanwege die sociale functie, is uiteraard groot bij alleenstaanden. Het is daarom interessant te weten hoeveel eenpersoonshuishoudens Amsterdam heeft. Alleenstaanden vormen ongeveer een derde van de Amsterdamse bevolking. In de toekomst zullen er in Amsterdam alleen maar meer alleenstaanden

bijkomen. Dit maakt de druk op de ruimte groter en de sociale rol van het nachtleven extra belangrijk.

Voor de cultuur heeft de nacht waarde als broedplaats, podium én inspiratiebron. Onder nachtcultuur vallen verschillende disciplines zoals videokunst, mode, muziek, dj-ing, mc-ing, voedselkunst, spoken word, decorbouw, standup-comedy, performance, grafische vormgeving en design. In de nacht wordt hiermee geëxperimenteerd en wanneer het experiment bevalt vernieuwd. De podiumfunctie van de nacht geldt zowel letterlijk voor artiesten op het podium als figuurlijk voor bezoekers onderling. Daarbij draait het om zien en gezien worden. Het nachtleven is totaaltheater. Bovendien werkt het nachtleven als inspiratiebron. Mode wordt soms op de dansvloer uitgevonden. Stylisten en ontwerpers gaan uit om het modebeeld te bekijken en te testen.

Het uitgaansleven speelt zich vooral af in (semi-)horecagelegenheden. De toename van welvaart en vrije tijd hebben gezorgd voor de groei van de horeca. Deze toename en schaalvergroting hebben met name de dance een groot economisch belang gegeven, in Nederland zelf maar ook daarbuiten als exportproduct. Sinds het KPMG rapport 'Dance in Nederland', uitgevoerd in opdracht van ID&T (oktober 2002), wordt gesproken over de dance-industrie. Daarbij gaat het niet meer alleen om de muziek zelf, maar ook om de aanverwante handel zoals boekingskantoren en managements, security, geluids-, video- en lichttechniek, marketing en media, feestorganisaties en drankindustrie. Zo zijn bijvoorbeeld champagne-piccolootjes met rietje, Smirnoff-ice en Breezers ontwikkeld als dance- ofwel clubdrankjes. Juist omdat uitgaan ook een identificatiefunctie heeft, is de industrie nog breder. Ook kleding en telecommunicatie horen daarbij. Zo is dance een lifestyle-industrie.

Deze status maakt dance tot mainstream. Naast mainstream is traditioneel en underground te onderscheiden. Dit onderscheid is behalve voor muziek of lifestyle ook te maken voor de horeca die faciliteert: de club, de stamkroeg en het kraakpand. De Nachtwacht wil dat het alternatieve circuit kansen blijft krijgen en niet uit geldgebrek door het mainstreamcircuit wordt verdrukt. Verplaatsing naar de randen van de stad is prima, maar daar moet wel ruimte zijn. Het moet niet verjaagd worden naar andere steden. Want het undergroundcircuit is een broedplaats voor creativiteit en vernieuwing. (Hoewel de Nachtwacht erkent dat ook binnen mainstream vernieuwing plaatsvindt, vooral op commercieel gebied.)

De Nachtwacht ziet ruimte in de nacht: op straat en daarmee voor regelgeving, voor mystiek en daarmee voor creativiteit, voor anders zijn en daarmee voor tolerantie. De sociale waarden van de nacht zijn te vinden in de ontmoeting en als uitlaatklep. Cultureel heeft de nacht waarde als broedplaats, podium en inspiratiebron. Economisch is het belang van het nachtleven te vinden in de horeca, muziek- en lifestyle-industrie. Laten we gebruik maken van de dichotomie 'dag versus nacht' als 'gevestigd versus anders'. Niet als praktische tweedeling maar als bevrijdende gedachte, als oriëntatiemiddel, als uitweg van de alledaagse rationalisering. Zodat er elke nacht ruimte is voor catharsis, maatschappijkritiek en creativiteit.

de inter- nationale aantrekkings kracht van nachtelijk amsterdam

Amsterdam is en blijft een aantrekkelijke stad voor toerisme. We hebben een van de allermooiste steden ter wereld en Amsterdam staat mede daardoor in de top vijf van best bezochte steden in Europa. Londen, Parijs en Rome staan met veel grotere bezoekersaantallen bovenaan de lijst en we moeten ons bedenken dat we met deze steden nooit kunnen concurreren.

Wereldstad Amsterdam is beroemd tot in de verste uithoeken van deze planeet en was tot voor kort voor veel reizigers 'een van de plekken die je gezien moet hebben'. Amsterdam is karakteristiek qua architectuur, beroemd vanwege haar historie in de Gouden Eeuw, haar kunst en, ooit, vanwege haar nachtleven.

Maar bovenal is handelsstad Amsterdam bekend vanwege het imago van seks, drugs en rock-'n-roll. Volgens de Nachtwacht staat seks behalve voor de Wallen en ander erotisch vermaak in de stad ook voor de verworven seksuele vrijheid en tolerantie. Drugs staan voor de relaxte manier waarmee de stad Amsterdam omgaat met softdrugs en voor de trots op deze moderne Nederlandse visie. Rock-'n-roll staat voor Amsterdams uitbundige levenswijze, voor feesten en uitgaan, voor uitingen van hoog- en laagcultuur.

De lokroep van seks, drugs en rock-'n-roll

Toch lijkt Amsterdam sinds burgemeester Patijn haar reputatie als Sin City te willen afschudden. Amsterdam wil zich voordoen als een nette stad. Het stadsbeeld van oud-wethouder Guusje ter Horst ging over 'schoon, mooi en leeg'. Volgens de ATB (Amsterdam Tourist Board) zijn termen als 'City of Creativity', 'City of Inspiration' en 'Cultural City Amsterdam' sinds vijf jaar hét voorbeeld van hoe Amsterdam zich zou moeten presenteren. Hoewel de termen tot nu toe niet frequent het daglicht zien, hebben ze wel degelijk de toon gezet. De City

Marketing Groep heeft in mei 2003 in de conclusie van Berenschot geschreven: 'Amsterdam is uniek door de combinatie van creativiteit en handelsgeest.'

Amsterdam als 'City of Creativity & Inspiration' is prachtig, net zozeer als de combinatie van creativiteit en handelsgeest, maar zou nooit tot stand kunnen komen zonder de kernwaarden van Amsterdam: een stad van vrijheid en tolerantie.

Vrijheid oefent een zeer grote aantrekkingskracht uit op kunstenaars en andere creatieven. Vrijheid maakt dat je dingen kan ontplooien die op andere plekken onder een ander regime niet mogelijk zijn. Seks, drugs en rock-'n-roll horen daarbij. Zij vormen het bewijs dat in deze stad meer kan dan waar dan ook op aarde.

22 Seks, drugs en rock-'n-roll zijn verbonden met deze stad. Er wordt gezegd dat de eerste twee gebouwen uit de begintijd van Amsterdam een herberg en een bordeel zijn geweest. Als Amsterdam van imago wil veranderen, ontkent zij haar historie en doet zij zich voor als een stad die zij eigenlijk niet is.

Nachtelijke bezieling

Amsterdam zou trots moeten zijn en het imago van seks, drugs en rock-'n-roll moeten koesteren en gebruiken om ook 'City of Inspiration & Creativity' te worden. Om dit te bereiken moeten we niet vergeten de bron van nieuw talent te voeden. Amsterdam mist momenteel plekken waar de humuslaag wordt gevormd voor toekomstige creatieven. Veel broedplaatsen zijn verdwenen en er lijkt weinig voor terug te komen. Het nieuwe broedplaatsenbeleid lijkt niet ontworpen voor de nacht.

Het is shockerend te zien hoeveel belangrijke festivals en andere culturele activiteiten verdwijnen uit de stad. Het Crossing Border Festival, Robodok, Drum Rhythm Festival, Amsterdam Culinair op het Amstelveld, Seven Bridges Jazz festival, de feesten van Club de Ville op het Westergasfabrieksterrein, Racism Beat It, ze vormen het topje van de ijsberg. Amsterdam lijkt juist steeds minder mee te tellen als stad van inspiratie en creativiteit. Amsterdam had zelf creatief moeten meedenken om al deze goedbezochte festivals te behouden. Amsterdam had alert moeten reageren door bijvoorbeeld te faciliteren, financiële steun te bieden of hierin te bemiddelen.

De culturele activiteiten die er momenteel nog zijn blijken moeilijk toegankelijk voor de buitenlandse bezoeker en voegen daarom nagenoeg niets toe aan het internationale imago van Amsterdam. De evenementen worden nauwelijks naar het buitenland toe gepromoot en het is vaak onmogelijk voor toeristen om kaarten te bemachtigen. Waarom zou de stad gepromoot moeten worden als 'City of Inspiration & Creativity' als dit imago onbereikbaar is voor onze gasten? Een maandelijks of wekelijkse uitgaansgids in het Engels zou een goede eerste stap zijn, misschien een taak voor Het Parool of voor The Amsterdam Times?

Het Concertgebouw Orkest, Toneelgroep Amsterdam en andere hoogculturele producties zouden in de zomermaanden veel openbare optredens kunnen geven. Laat meer reisbureaus in het buitenland cultuurpackages aanbieden waarbij de reis, de overnachtingen en de kaarten voor musea en speciale, culturele evenementen inbegrepen zijn.

Amsterdam maakt deel uit van de Cool Capitals driehoek, die verder bestaat uit Barcelona en uit Wenen, steden die zich gezamenlijk met name in de Verenigde Staten verkopen als de hipste plekken van Europa. Eigenlijk is Amsterdam als Cool Capital onzin, want Amsterdam is momenteel verre van hip. De oude garde brengt succesformules uit de jaren tachtig en negentig, die worden uitgemolken tot de laatste druppel waardoor zij passé zijn geworden. Waarom halen we niet eens goed de bezem door concept en interieur? De Nachtwacht griezelt van de eindeloos herhaalde dance classics-programmeringen. Het teren op oude roem of imiteren van oude succesformules is misschien goed voor toeristen, voor frequente stappers komt het neer op herhaling en is het weinig inspirerend. Zoveel clubs hebben zich al geprofileerd als de nieuwe It of de nieuwe RoXY en daardoor veel te hoge verwachtingen gecreëerd gestoeld op inmiddels ouderwetse concepten. Een toonaangevende club als de It raakte jaren geleden qua imago in het slop; de nieuwe eigenaren hebben de zware en bijna onmogelijke taak om de club weer op het oude niveau te krijgen.

Veel nieuwe gelegenheden worden voor erg veel geld verbouwd, maar missen bezieling: het is mooi om je te begeven in interieurs die niet misstaan in een blad als Wallpaper met peperduur design maar als er niets bezielends gebeurt en organisaties en klandizie té wereldvreemd zijn om er echt iets van te maken, blijken ze een onpersoonlijke

showroom van pure leeghoofdigheid. Clubs, cafés en feestorganisaties dienen vooruit te denken om zo een bijdrage te leveren aan de nachtcultuur en Amsterdam weer cool te laten worden. Gelukkig kent Amsterdam inmiddels ook nieuwe jonge initiatieven. Appelsap, RAUW, Chocolate, Electronation, Art Lounge, Naar De Hoeren en Try-Out zijn enkele voorbeelden die voorzichtig optimistisch stemmen.

Het belang van kunst en dance

De Nachtwacht is zeer geïnspireerd door Palais de Tokyo, het moderne kunstmuseum voor de eenentwintigste eeuw in Parijs. Het museum opent om twaalf uur 's middags en sluit om twaalf uur 's nachts en is bovendien een ontmoetingsplaats voor kunstenaars en kunstliefhebbers uit de hele wereld. Musea in Amsterdam zouden daar een groot voorbeeld aan moeten nemen. Het biedt voor de Amsterdammer, maar ook voor de buitenlandse gasten, de luxe om ook 's avonds een museum te bezoeken en laat mensen op hoogcultuur terrein elkaar ontmoeten.

Door de horecafunctie van de musea in de avonduren uit te breiden zou er geld gegenereerd kunnen worden om de hogere personeelskosten van de avond te betalen. We hopen op een goed nieuw Stedelijk Museum, een museum voor de twintigste eeuw en zijn vol verwachting over de dependance van de Hermitage uit St. Petersburg aan de Amstel. Toch mist Amsterdam plannen voor een museum van de eenentwintigste eeuw, een museum dat niet af is en daardoor inspireert en in de komende decennia zijn uiteindelijke vorm aanneemt. Een museum en tegelijk broedplaats voor de toekomstige Nederlandse cultuur verdient een prachtige, zonnige plek aan de nieuw te ontwikkelen noordelijke IJ-oever.

Nederland en daarmee Amsterdam zijn van grote importantie voor de hedendaagse dancecultuur. Nederlandse dj's vliegen over de hele wereld en zijn daarbij ambassadeurs voor ons land en voor onze stad. Producers als de Amsterdamse Tom Holkenborg van Junkie XL worden wereldwijd door veel meer mensen gehoord en gezien dan bijvoorbeeld het Nederlands Dans Theater of het Concertgebouw Orkest. Doordat Tiësto is verkozen tot

de nummer één dj van de wereld en ID&T door

KPMG een rapport heeft laten maken over de economische importantie van dance in Nederland, lijkt ons land eindelijk wakker geschud op dit terrein. De Nachtwacht hoopt van harte dat de negatieve berichtgeving in de media en de laagdunkende houding van de meeste burgers en beleidsmakers tegenover dance binnenkort verleden tijd zijn: dance is een van de belangrijkste visitekaartjes van onze stad in het buitenland.

Het jaarlijks terugkerende Amsterdam Dance Event, georganiseerd door Stichting Conamus, promoot Amsterdam wereldwijd als Stad van Dance. Het ADE verbleekt echter bij vergelijkbare evenementen als the Miami Winter Music Conference en het Sonar Festival in Barcelona. We hebben het idee dat de organisatie van het ADE graag de status en kwaliteit zou willen evenaren van de bovengenoemde festivals, maar het event lijkt nauwelijks steun te krijgen vanuit bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam en Economische Zaken in Den Haag. Hier ligt een grote kans voor Amsterdam om de stad en de Nederlandse muziek en jongerencultuur te promoten.

Het is jammer dat enkele grotere organisaties van dance-evenementen hun feesten nauwelijks in het buitenland promoten. Andersom wordt dit wel gedaan, partypackages naar bijvoorbeeld Engeland, Duitsland, Ibiza en België vinden veel aftrek. Nu tickets via budgetmaatschappijen als Easyjet soms spotgoedkoop zijn, lijkt het ons eenvoudig om veel buitenlandse bezoekers naar onze stad te trekken. De knowhow, kwaliteit locaties voor grote evenementen in en rond Amsterdam zijn wel degelijk aanwezig. En Amsterdammer wees niet bang: dance-evenementen geven nauwelijks problemen.

Jongeren en overlast

Over Easyjet gesproken, de goedkopere tickets kunnen voor veel overlast zorgen. Gierend van de op holgeslagen hormonen landen groepen veelal jonge Engelsen op Schiphol om zich vol te laten lopen met alcohol en zich scheel te roken aan onze wiet, om op deze manier hun beruchte Stag Partyweekenden (vrijgezellen feesten) hier te vieren. Ze beledigen onze stad, onze inwoners en met name de prostituees. Ze veroorzaken overlast in cafés en op straat. Dit soort reisjes naar Amsterdam krijgen in Engelse advertenties titels als **'Amsterdam Piss Off Flight'** of **'Get Fucked in Dam'**. Let wel: Easyjet treft geen blaam. Easyjet is niet de organisator, maar slechts de vervoerder.

Amsterdam zou deze reizen actief moeten tegengaan door het sturen van persberichten en het plaatsen van tegenadvertenties in diezelfde media. Bovendien zouden de reisorganisaties ontmoedigd moeten worden om hun vluchten op deze manier aan te bieden en zou de consul van het Verenigde Koninkrijk op het matje geroepen moeten worden. Uit ervaring weten wij dat steden als Praag en Dublin minstens zoveel overlast ondervinden. Amsterdam zou met deze steden in overleg moeten gaan om tot structurele oplossingen te komen.

Amsterdam is een stad die spannend is om te bezoeken en lokt vooral jonge toeristen. Amsterdam is een stuk duurder geworden. Waar het eens een van de goedkoopste steden van Europa was is het nu een van de duurste. Toch lijkt ook de jonge toerist te wennen aan de prijsverhogingen. Parijs en Londen worden immers ook nog steeds veelvuldig bezocht. De Nachtwacht dringt aan om te blijven investeren in de jonge generatie. Immers: de jonge toerist wordt een oudere toerist. Investeren in de jonge generatie zorgt voor een mooie herinnering aan Amsterdam en voor een reden om terug te komen op latere leeftijd, waarbij meer geld wordt uitgegeven en minder coffeeshops worden bezocht. Bovendien moet Amsterdam een bruisende stad zijn. Met alleen oudere toeristen wordt het hier een saaie boel, een nauwelijks levend openluchtmuseum.

De jonge toerist van tegenwoordig is veranderd: waar vroeger de hordes backpackers de ganse vakantie op de hotelkamers apestoned lagen te vegeteren, blijken zij nu ook musea te bezoeken en op de fiets Amsterdam te ontdekken. Ook maken ze deel uit van het nachtleven. Clubs als Escape, It, de Melkweg en Paradiso worden regelmatig gefrequenteerd. Hier blijkt ook weer dat het nachtleven een van de belangrijkste peilers is van het imago van Amsterdam.

Erotiek en gaytoerisme

De Nachtwacht is groot voorstander van het koesteren van de Wallen als een van de meest speciale plekken van de stad. De nieuwe regels rond prostitutie stemmen optimistisch doch de gemeente, de belastingdienst en de milieudienst zouden de prostituees moeten helpen om gewend te raken met de nieuwe situatie waarin zij erkend worden als bedrijf met alle regelgeving van dien. Het lijkt erop dat de prostituees in het diepe zijn gegooid en, bang om fouten te maken, de

illegaliteit opzoeken. Er zou een oplossing gevonden moeten worden voor het succes van de Wallen: de alleen maar kijkende toeristenhorden en de daardoor misgelopen verdiensten van de prostituees zouden gecompenseerd moeten worden. Het openen van een groot prostitutiemuseum zou een geweldige bijdrage zijn aan de stad. Het museum zou de historie van de Amsterdamse Wallen en bijvoorbeeld het vertier van de Nes in de negentiende eeuw moeten belichten. Daarnaast zou het een educatieve functie op het gebied van seks en safe sex moeten hebben. De inkomsten van het waarschijnlijk zeer succesvolle museum zouden ten goede moeten komen aan de prostituees.

Erotisch vermaak in horeca en op feesten horen bij deze stad en niet per definitie op de Wallen. Kinky en fetisj feesten als Wasteland en de jaarlijkse Erotiekbeurs KamaSutra in de RAI trekken veel mensen uit het buitenland en leveren een positieve bijdrage aan Amsterdam.

Onschuldige lingerie shows in discotheken, al dan niet heftige kunstperformances waarin seks een rol in speelt en de vele, afgetrainde, blote lijven op de boten van de Gaypride maken Amsterdam een stad om trots op te zijn.

Er wordt geklaagd dat het gaytoerisme terugloopt. Amsterdam heeft haar titel als 'Gay Capital of Europe' verloren door de concurrentie van steden als Londen, Berlijn, Parijs, Madrid en Barcelona. Dit terwijl Amsterdam baanbrekend is geweest voor de emancipatie van homoseksuelen over de hele wereld. Het COC is de oudste belangengroep en het homomonument de eerste ter wereld. Job Cohen is de eerste burgemeester die homoseksuelen in Den Eicht verbond. De van origine Amerikaanse Gay Games kozen voor Amsterdam als eerste stad waar het evenement georganiseerd werd buiten de Verenigde Staten. Het lijkt erop dat Amsterdam zelfgenoegzaam onderuit is gaan zitten terwijl de rest van de wereld zich verder heeft ontplooid.

Het stemt optimistisch dat straten als de Warmoesstraat en de Reguliersdwarsstraat hun functie als flaneerplek weer terug aan het krijgen zijn. De Warmoesstraat heeft nog steeds een grote aantrekkingskracht op de gaytoerist, een club als de Cockring en leatherbar Argos zijn wereldberoemd en van hoog niveau. Ook zien nieuwe initiatieven uit de (jonge) homoseksuele organisaties het licht. Voorbeelden te over: Leatherpride, Venus Freaks, Salvation, Cirque D'Electrique, Art Launch, Flirtation en Spellbound.

Om Amsterdam de titel 'Gay Capital of Europe' terug te laten winnen, zou volgens ons Gaypride een veel groter festival moeten zijn, waarbij alle organisaties dit keer in vrede de krachten bundelen. Het grote voorbeeld is the 'Sidney Gay & Lesbian Mardi Gras' dat jaarlijks vele tienduizenden bezoekers uit het buitenland trekt. Dit festival verkeert momenteel in financiële problemen; door de wereldwijde recessie kunnen veel toeristen de dure tickets naar het verre Australië niet meer betalen. Hier ligt een grote kans voor Amsterdam.

We denken aan een festival dat weken van tevoren begint met bijvoorbeeld het Gay & Lesbian filmfestival in december, met exposities in de grote musea van bijvoorbeeld kunstenaars als David Hockney, Pierre et Gilles, Robert Mapplethorpe en Erwin Olaf. Men zou gay en lesbische theatermakers vanuit de hele wereld moeten uitnodigen om hun kunsten te vertonen in de Amsterdamse theaters. Er zouden meer symposia georganiseerd moeten worden maar ook sportevenementen en muziekconcerten.

De Canalpride zou een fantastische afsluiting kunnen zijn van een veel groter geheel waarbij de toeschouwers meer comfort wordt geboden. We denken aan een autovrije Prinsengracht en aan tribunes langs het water, waarbij de tickets ten goede komen aan goede doelen. Ook zou het veel meer een feest moeten worden waarbij vrijheid en tolerantie gevierd worden door zowel homo- als heteroseksuele toeschouwers. Het GBA stelde al eerder voor om op veel bruggen kleine feestjes te laten ontstaan met dj's en drankvoorziening om te eindigen met een knalfeest op het Waterlooplein en daarna afterparty's kent door de hele stad. Een prachtig idee.

Gastvrijheid

Amsterdam is een unieke, fantastische stad die veel te bieden heeft op het gebied van cultuur, architectuur, seks, drugs en rock-'n-roll. We hebben de kaarten in handen om ons te profileren als de meest bijzondere stad op deze planeet. Helaas is er nog een groot probleem: de Amsterdammer zelf. Die staat niet te boek als de meest vriendelijke en behulpzame gastheer. Het NOS journaal berichtte hierover in de komkommertijd afgelopen zomer. Amsterdammers zouden zijn verkozen tot de meest onaardige inwoners van Europa. Waar in Rio de Janeiro de bewoners als alleraardigste van de wereld bekend staan, bijvoorbeeld door iemand te voorzien van wisselgeld en

te helpen bij het oversteken van een gevaarlijke kruising, laat de Amsterdammer zich van zijn slechtste kant zien. Het is gebleken dat als een toerist in moeilijkheden raakt niemand in deze stad zich om hem bekommert.

Dan is er het grote probleem van de service en professionaliteit in hotels, cafés, clubs en restaurants. Vaak wordt de toerist gezien als lastig en tijdrovend. Gasten worden afgebekt, behandeld als vuil en niet serieus genomen. De bediening in restaurants en op terrassen wordt vaak 'verzorgd' door studenten met een bijbaantje, een hemelsbreed verschil met het buitenland, waar echte vakmensen met passie aan het werk zijn.

Ons advies: wees een ware gastheer voor onze buitenlandse bezoekers. Als we de rollen omdraaien en je te gast bent in het buitenland, is dat het mooiste visitekaartje van een stad dat je kan krijgen.

Horeca speelt een belangrijke rol in het ontmoeten van mensen en werelden. In het beste geval is horeca een wereld van gelijkheid zonder vooroordelen. In het slechtste geval is dit alleen een onhaalbare utopie. De horeca kan een sleutelrol spelen in de vermenging van culturen, heeft een sterk sociale functie en bouwt mee aan de culturele waarde van de stad. Uitgaan en alcohol verlagen allebei grenzen; hierdoor kan het ook makkelijker zijn om met anderen in contact te komen. In de horeca ontstaan vaak contacten die daarbuiten niet voor mogelijk worden gehouden.

Het is een moeilijke opgave om de Amsterdamse horeca alomvattend op papier te krijgen. Dat is ook niet de bedoeling: het gaat hier meer over het effect van horeca op de samenleving. Zoals in alle grote steden is het aanbod groot en het niveau sluit zich met vertraging aan bij de maatschappelijke vraag. Met 320 hotels, 988 restaurants, 1.577 cafés, 36 clubs en discotheken en 280 coffeeshops lijkt er voor een relatief kleine stad een hoop te gebeuren. Maar is deze stad wel zo klein?

Groot-Amsterdam

Bezoekers uit andere landen zijn meer geneigd Amsterdam te zien als één groot 'downtown'. In aanzienlijk grotere steden als Londen en New York bezoeken mensen graag relatief kleine wijken als Soho en Covent Garden. In totaliteit biedt Amsterdam hetzelfde als deze buitenlandse laagbouw wijken. Getalsmatig lijken New York (acht miljoen inwoners) en Londen (zeveneneenhalf miljoen inwoners) Amsterdam (736.045 inwoners) ver achter zich te laten. Als we ter vergelijking kijken naar de hoeveelheid restaurants, dan heeft New York er 17.312 (een restaurant per 462 inwoners), Londen 12.155 (een restaurant per 617 inwoners) en Amsterdam 988 (een restaurant per 744 inwoners).

Maar wat gebeurt er als we Amsterdam nu eens op een reële manier vergelijken met de grote buitenlandse steden? Als we heel Amsterdam gaan zien als één centrum van 'Groot-Amsterdam'? Pas dan kunnen we het verschil in een juist perspectief plaatsen. Rond Amsterdam liggen allemaal andere gemeenten, in het buitenland zijn die meestal al lang geannexeerd door de grote stad in het centrum. In Nederland werkt dit anders: groene buffers houden de stedelijke gebieden gescheiden. Om een juiste kijk te krijgen op de centrumrol van Amsterdam is het noodzakelijk om de stad in stappen uit te breiden.

De gebieden kunnen in ringen worden verdeeld:

gemeente	inwoners
Amsterdam eerste ring	736.045
Waterland	17.158
Landsmeer	10.000
Oostzaan	9.121
Zaanstad	139.000
Haarlemmerliede/Spaarnwoude	5.555
Haarlemmermeer	125.000
Aalsmeer	22.000
Amstelveen	77.383
Ouder Amstel	13.054
Diemen	24.000
Groot Amsterdam tweede ring	1.178.316
Bennebroek	5.320
Heemstede	26.000
Haarlem	147.837
Bloemendaal	17.097
Zandvoort	16.809
Velsen	67.407
Beverwijk	35.780
Heemskerk	36.281
Uitgeest	11.768
Graft De Rijp	6.386
Wormerland	15.467
Beemster	8.583
Purmerend	73.476
Edam-Volendam	27.833
Zeevang	6.333
Muiden	6.726
Weesp	17.958
Abcoude	8.520

Groot Amsterdam derde ring	1.705.377
Wijdmeren	22.331
Naarden	16.960
Hilversum	83.096
Bussum	31.014
Huizen	42.300
Blaricum	9.343
Laren	11.862
Bergen	31.926
Castricum	35.177
Heiloo	21.976
Schermer	4.891
Almere	160.000
Groot Amsterdam vierde ring	2.184.773
Noord-Holland totaal	2.557.352

(Bronnen cijfers: Bedrijfsschap Horeca en Catering en Centraal Bureau voor de Statistiek)

Met deze cijfers verandert er wel iets, vooral als we kijken naar de vierde ring. In principe is Amsterdam een centrum voor al deze mensen.

Ook het restaurantgemiddelde verandert sterk als we kijken naar de cijfers van Noord-Holland met 2.557.352 inwoners en 2.115 restaurants (een restaurant per 1219 inwoners). Ten aanzien van de cafés en discotheken hebben we in Amsterdam een per 459 inwoners en in heel Noord-Holland een per 746 inwoners.

Met deze benadering kan de conclusie zijn dat Amsterdam helemaal niet zo klein is. Toch denken wij dat veel ontwikkelde strategieën en visies zijn opgehangen aan de minderwaardigheidsgedachte van een kleine stad. Amsterdam zou haar werkelijke rol naar waarde moeten gaan schatten.

38 Was vroeger alles beter?

Uitgaan in Amsterdam speelt dankzij de verbetering van de straatverlichting pas sinds 1840 een rol. Het was vooral de elite die zich kon veroorloven om te gaan stappen. Na jaren oponthoud bloeide vanaf 1870 de Amsterdamse economie op. Dit vertaalde zich direct in een groei van het nachtleven. Het horecaconcentratiegebied van die tijd lag rond de Nes, met theaters, café-chantants, rendez-vous huizen, tapperijen en bierhuizen. Tot 1890 was er sprake van min of meer vrije openingstijden. Met het ingrijpen van de overheden kwam daaraan rond 1892 een einde. De strenge handhaving van de sluitingstijden en de nieuwe drankwet van 1881 leidden tot een sterke afname van het nachtleven. Een volgende bloeiperiode ontstond na de Tweede Wereldoorlog. Het homoleven kwam op gang (DOK 1952) en Amsterdam werd Jazzstad met kroegen als The Cotton Club, Amsterdams eerste Surinaamse kroeg.

In de jaren tachtig van de vorige eeuw had Amsterdam veel kroegen en maar een paar clubs of discotheken, waaronder De Schakel en het Okshoof. Cafés als Weltschmerz en Het Paleis waren de eerste die bezocht werden door mensen die ook het moderne clubleven bevolkten. Dat clubleven speelde zich vooral af in New Wave-clubs als Mazzo en later De Koer, de hippe club die slechts twee jaar heeft bestaan. Disco werd gedraaid in Florapalace (de latere It). Vervolgens kwam de Reguliersdwarsstraat op met Richter, Oblomov, Mans Ruin en L'Entree, later uitgebreid met April en Havana. Het was het begin van een nieuwe Homostraat.

Mengvormen van diverse muziekstijlen waren in de jaren tachtig amper mogelijk, hoewel op de feesten van de Belgisch-Amsterdamse dj Eddy de Clercq zelfs Strauss werd gedraaid. De Clercq organiseerde zijn feesten in de Brakke Grond, later had hij de Pepclub in Paradiso. Hij stond aan de basis van De Koer en de RoXY en introduceerde de house in Nederland. Aanvankelijk waren Paradiso en De Melkweg concertzalen en multimedia centra, in het bijzonder De Melkweg. Later, in de jaren negentig, richtten beide zich meer en meer op dansavonden en werd de horeca een belangrijker onderdeel. Ook Dance werd een volwaardig onderdeel van de cultuur. Op relatief eenvoudige wijze kon dezelfde en zelfs meer omzet worden gedraaid, met minder kosten. De subsidie werd in de loop van de jaren minder en minder. Dit soort culturele horecabedrijven zal zich in de toekomst meer en meer zelf moeten bedruipen. Dit is geen wenselijke ontwikkeling. Het gevaar bestaat dat de programmering gaat lijden onder de druk tot omzet. Ook voor de muziekcultuur geldt dat er behoefte is aan plekken die aan de basis staan van nieuwe ontwikkelingen.

In 1987 opende de RoXY haar deuren en stond Amsterdam weer aan de vooravond van een nieuwe horecabloeiperiode. Alleen al op dansgebied kwamen er meerdere grote clubs bij: in 1987 Escape en in 1989 It. Het clubleven bloeide als nooit tevoren, dankzij house ontdekken veel mensen het dansen en de nachtcultuur. De negentiger jaren worden de jaren van de house, van kroeg tot coffeeshop, underground wordt mainstream. Meer clubs openen: Marcanti, The Powerzone, Ministry, Sinners, West Pacific en Club de Ville. In 1995 begint Chemistry in Escape. Sommige clubs verdwijnen rustig zoals Richter, andere verdwijnen groots en meeslepend zoals RoXY in 1999. Regelmatig worden clubs gesloten na drugsinvallen van de politie. In Amsterdam worden de machtsverhoudingen tussen overheid en nachtleven flink afgetast.

Eind jaren negentig rukt de eetcultuur op. Onder invloed van Londen en New York begint ook Amsterdam een kosmopolitisch karakter te krijgen. Dus ook op dat terrein is de stad vooruitgegaan.

Als eindconclusie kan men stellen dat de stad vooruitgang heeft geboekt. Als de balans wordt opgemaakt zijn er natuurlijk veel meer clubs bijgekomen. Alhoewel het ontwikkelen van nieuwe ideeën weinig ruimte meer krijgt. Vroeger was niet beter! Toch kan er nog veel worden verbeterd.

Monocultuur, paaldansen en andere kwesties

Een van de problemen waar je tegenaan loopt in de horeca is de monocultuur. Overigens is dit geen typisch Amsterdams probleem noch een typisch horecaprobleem. In de westerse wereld is dit een logisch gevolg van concurrentie en van de mogelijkheid om vrij te ondernemen. Oorspronkelijk is de term monocultuur afkomstig uit de

landbouw. Daarmee werd bedoeld: verbouw van slechts één gewas. In de horeca slaat het natuurlijk op het feit dat er vele zaken met min of meer dezelfde formule dreigen samen te klonteren in horecaconcentratiegebieden. In de plantenwereld leidde de monocultuur niet zelden tot ziekte en deformatie, die dan weer werden bestreden met zware landbouwgiften. In de horecawereld leidt het tot zware concurrentie, eenzijdigheid van de publiekswaarde, gebrek aan experiment en schaarste aan plekken voor de diverse maatschappij. In zowel de planten- als de horecawereld lijkt voorkomen beter dan genezen.

Jaren geleden leek monocultuur vooral toe te slaan in de fastfoodhoreca zoals snackbars en shoarmazaken, maar helaas is deze trend ook overgeslagen naar de natte horeca. Vooral de horecaconcentratiegebieden lijken hiervan de dupe te zijn. Een gebrek aan inventiviteit treft de Amsterdamse horeca, steeds meer zaken worden neergezet vanuit een beperkt perspectief met een kleine variatie naar boven of naar onder en schijnbaar slechts één doel: met zo min mogelijke creativiteit zo veel mogelijk omzet halen (met té hoge prijzen). Het klakkeloos imiteren is een item geworden. Na het Grand Café als l'Opera en De Jaren ontstond de Feestcafé-rage met o.a. Jantjes Verjaardag. Vervolgens waren daar de Tapas cafés, de Ierse pubs en de Sexminded cafés met sexy, topless bediening en paaldansen. Op zich is hiermee natuurlijk niets mis tenzij dit leidt tot meer van hetzelfde. Cafés en coffeeshops lopen qua sfeer in elkaar over. Het modernistische Lounge café, dat als laatste grote trend door de stad trok, is over zijn hoogtepunt heen. Loungen stond voor het onderuitgezakt luisteren naar een dj onder het genot van een cocktail en een Aziatisch hapje in een strakke modernistische omgeving. Momenteel zijn de Dj cafés de snelst groeiende tak, mede door de moeilijkheid om in Amsterdam plek te vinden voor grote clubs. De Dj

cafés zijn bijna de moderne Bardancing, in principe kan elk café dat voldoet aan de geluidsisolatiënormen een dj boeken en een Dj café worden.

In het voorafgaande wordt een beeld geschetst van een gastvrijheidsindustrie die zijn eigen bestaansredenen aan het vergeten is, namelijk de klant op een zo goed mogelijke wijze een gezellige en zo prettig mogelijke tijd aanbieden. Vorm is belangrijker geworden dan inhoud. Een ander probleem is de verscherping van de geluidsnormen, alleen al hierdoor is de hele Popbandjescultuur van Amsterdam sterk afgenomen: er zijn domweg bijna geen plekken meer waar je kan optreden. Ook dit leidt tot verschraling van het aanbod.

Toekomst: gastvrijheid en minimulticentra

Breezers en Smirnoff Ice staan symbool voor de 'alco pops generation', een generatie die het uitgaan om het uitgaan ziet als levensstijl. Maar ook deze generatie zal uiteindelijk de lat hoger gaan leggen. Daar het ouder worden en/of het gewend raken aan formules meestal gepaard gaat met een hogere kwaliteitseis zullen ook zij nieuwe zaken met nieuwe invullingen verwelkomen. Vernieuwingsdrang, verfrissing en gastvrijheid zijn ons inziens belangrijke woorden voor de horeca. Bovendien zal er altijd ruimte blijven voor een klassieke, traditionele, professionele horeca.

In onze moderne westerse maatschappij wordt de behoefte aan 'nieuw, nu en nog meer' alleen maar groter. Dankzij het internet en het reizen met steeds snellere en goedkopere vervoermiddelen worden

begrippen als tijd en afstand relatiever. Veel mensen bezoeken plekken in andere landen en laten zich inspireren. Daardoor is er een grote kans dat ze deze ervaringen gaan gebruiken als maatstaf. Dat heeft voordelen en nadelen.

De voordelen kunnen zijn dat door de vraag naar producten en kwaliteit ook de plaatselijke horeca een aanpassingsslag doet die het voor de consument alleen maar aantrekkelijker maakt. De nadelen kunnen zijn dat er een vergelijk ontstaat en geëist wordt dat hier niet haalbaar is. Door bijvoorbeeld hogere/lagere inkoopkosten, hogere/ lagere personeelskosten en andere plaatselijke omstandigheden kan een verkeerd verwachtingspatroon ontstaan. De consument, niet gehinderd door achtergrondkennis, eist dan iets dat hier niet haalbaar is. In een willekeurig modern restaurant in New York ziet een Nederlandse toerist bijvoorbeeld de enorme service. Wat niet gezien wordt is het beloningssysteem: in de Amerikaanse Cateringbizz heeft het personeel een laag basissalaris en is men vaak afhankelijk van de fooi. Hierdoor is sprake van een hoog gemotiveerde houding. Daarnaast is het mogelijk om meer personeel in te zetten. Als een dergelijke situatie wordt vertaald naar Hollandse maatstaven, komt de ondernemer in de problemen omdat de personeelskosten hier veel hoger liggen.

De ideale horeca van de Nachtwacht is de zaak waar accurate bediening het verblijf tot een genot maakt. Een zaak met personeel dat met plezier zijn werk doet. De teamgeest straalt ervan af. Een zaak die goed georganiseerd is en je welkom doet voelen. Je hoeft jezelf als bezoeker niet af te vragen waar de bestelling of de barkeeper blijft. Deze uitbater verkoopt geen Spa rood uit de tap. Hij vraagt geen geld voor zijn toiletten en de security wordt verzorgd door een vriendelijke gastheer die de aangeboden fooi resoluut weigert.

Een goed voorbeeld van een club waar niet betaald wordt voor garderobe en toiletten en waar de portier geen fooi ontvangt, is de Powerzone. Ook is onze ideale gastheer niet te betrappen op een willekeurig (lees discriminerend!) deurbeleid. Hij, of liever zij, is een goed getrainde professional die een vriendelijk en gelijkmatig humeur heeft. Gastvrijheid en ontspanning staan voorop. Vakmanschap en een juist gebruik van de kennis van de Sociale Hygiëne zijn vanzelfsprekend. Deze zaak vernieuwt zichzelf steeds weer en blijft in contact met de tijdgeest. Of het is een tijdloze, klassieke zaak met een hoge status quo ten aanzien van het geleverde product. Of de zaak verdwijnt na een tijdje zodat er weer plek is voor iets nieuws.

De Nachtwacht denkt dat er een enorme behoefte is aan nieuwe minimulticentra; kleinschalige horecazaken waar het werkelijke experiment weer kan plaatsvinden; een plek die als club kan functioneren met een constant vernieuwend programma; meer plekken als Winston, Bitterzoet en De Ruimte (die al weer gaat verdwijnen); van een jonge generatie ondernemers voor de nieuwe generatie kritisch uitgaanspubliek.

Het bevreedt de Nachtwacht dat horeca in een stad als Amsterdam nog steeds valt onder Openbare Orde en Veiligheid, alsof horeca alleen maar problemen veroorzaakt. Economische zaken lijkt ons een betere portefeuille om de zaken van deze bedrijfstak te behartigen. Als het gaat over handhaven is het nog steeds de tendens om de goeden onder de kwaden te laten lijden. Het lijkt ons een goed idee dit maar eens om te draaien. Laat vanaf nu de kwaden onder de goeden lijden. Of nog beter, beloon de goede ondernemer voor zijn voorbeeldig gedrag met bijvoorbeeld nachtvergunningen, ontheffingen sluitingstijd, opheffen gunstenstops (hiermee wordt bedoeld het wegnemen van de beperkingen die ooit zijn opgelegd om

het leefklimaat te beschermen), ruimere openingstijden en ondersteuning van speciale evenementen. Wel vinden wij dat de horeca zelf ook nadrukkelijk verantwoordelijk is voor de overlast op straat tijdens de openingsuren en in het bijzonder rond sluitingstijd. Wij hopen dat de horeca in de toekomst meer kan steunen op de overheid. Deze bedrijfstak is namelijk ook als groep verantwoordelijk voor een groot deel van het imago en de levendigheid van de stad. De overheid zou dus niet alleen het opgeheven vingertje moeten laten zien en handhaven, maar ook een oplossingsgerichte samenwerking moeten nastreven tussen gezag en horeca met betrekking tot zaken als drugs, openbare orde en veiligheid, kwaliteitsdenken, ontwikkeling en strategie.

De Nachtwacht staat voor:

- een éénvergunningloket en betere adviezen met betrekking tot horeca vanuit de gemeente, vergunningen en advies op afspraak en op maat;
- opheffen van gunstenstops;
- toestaan van mengformules;
- ruimere openingstijden;
- decentralisatie van horeca, het plan van D66 om op meerdere plekken van de stad horecagebieden te laten ontstaan in samenwerking met de stadsdelen;
- naast een ondernemersplan zou er ook een creatief ondernemersplan moeten komen;
- lagere drankprijzen. De prijzen zijn te hoog, wat dat betreft moet de horeca ophouden om te vergelijken met de buitenlandse prijzen. Adviesprijs bier en fris: € 1,80 (en fris liever goedkoper dan bier);
- verlaging van de toegangsprijzen van clubs;
- gratis toiletten in de horeca.

ektion
in der
amster
damso
nacht

Hoe later de avond, hoe schoner het volk. Maar ook: hoe leger de maag, hoe groter de vraag. Een grote klacht van buitenlandse bezoekers, discogangers en nachtbewoners in Amsterdam betreft het eten na middernacht. Het is nauwelijks te vinden en als het al te vinden is, is het eenzijdig en qua niveau te laag.

Van vette bek tot Vossius

De kwaliteit en diversiteit van de Amsterdamse restaurants in de avonduren is de laatste jaren gestegen. Er is een verandering qua eetcultuur opgetreden: men houdt van beter en van avontuurlijker. Doordat de Amsterdammer meer te besteden heeft gehad werd het 'even uit eten gaan' de normaalste zaak van de wereld. De invloed van verre reizen maakt de vraag naar eten uit andere culturen groter. De columns in dagbladen (denk aan Johannes van Dam) en het tv-kok fenomeen (van Pierre Wind, Live and Cooking tot Jamie Oliver en Born to Cook) brachten de Amsterdammer tot avontuurlijker koken en genieten. Uit eten gaan ging door de zoektocht naar andere smaakcombinaties en substanties deel uitmaken van de algemene ontwikkeling. Menigeen troefde elkaar af met het ontdekken van een nieuwe gelegenheid of een ander soort eten. Er zijn veel meer restaurants bijgekomen en de diversiteit is spectaculair gegroeid. Van de biologische snackbar, de wokkok, de zingende bediening, de Japanse lopende sushiband tot de gewone klassieke vette bek in de Vreetsteeg (Halve Maansteeg). In Amsterdam kan je eten uit bijna alle windstreken en op veel verschillende prijsniveaus eten.

Door de onzekere economische toestand en de vermeende gigantische prijsstijgingen lijken de Amsterdammers nu liever thuis te blijven. De omzetten dalen en veel restaurants verkeren in moeilijkheden. Thuis koken wordt geprefereerd en uit eten gaan moet goedkoper. De prijs-kwaliteitverhouding wordt scherp in de gaten gehouden. Het eten zelf is voor de fijnproever vaak niet meer de grootste prioriteit. Sociale contacten, zien en gezien worden blijken belangrijker.

Met pijn in het hart zag de Nachtwacht een toprestaurant als Vossius verdwijnen. En we houden datzelfde hart vast voor alle kwalitatief goede restaurants gerund door jonge, culinaire creatieven van de stad, die zich op een wankel evenwicht bevinden als ondernemer.

Jonge culinaire geesten

Deze jonge culinaire geesten zijn belangrijk voor Amsterdam. Ze bouwen aan de toekomst van de eigen Amsterdamse eetcultuur zoals dat nog nooit is vertoond. Maar ze hebben het moeilijk. De creatieve, spannende restaurants die vaak maar even op één locatie waren te vinden, lijken nu helemaal niet meer te bestaan. De koks en hun kornuiten brachten avontuurlijk eten, vaak als gimmick, gelardeerd met shows, kunst en poëzie. Eetfeesten zoals Teest! en Get Stuffed zijn er steeds minder, vermoedelijk door de te strenge handhaving van de regelgeving, waardoor ieder initiatief bij voorbaat de kop wordt ingedrukt. Strenge handhaving lijkt onontkoombaar in het 'moderne' Amsterdam, doch de stad zou de jonge koks en het eten op spannende locaties zoals het initiatief Interdit moeten ondersteunen. Deze culinaire avonturen horen wat ons betreft thuis in de pot Cultuur, en niet in die van Economische Zaken. De gemeente zou actief moeten meewerken om dit fenomeen nieuw leven in te blazen:

een lijst van beschikbare locaties zou ter beschikking moeten worden gesteld, de gemeente zou één loket voor aanvragen van vergunningen moeten openen en een soepele, meewerkende houding van politie, brandweer en milieudienst is broodnodig. Genoeg koks en kleine organisaties die zouden willen. Het Stenen Hoofd was daar afgelopen zomer een mooi voorbeeld van. De Nachtwacht is zeer verheugd dat het Stenen Hoofd door middel van de handtekeningenactie behouden blijft voor de Amsterdamse eetcultuur van zomer 2004.

Maar veel meer plekken zouden beschikbaar moeten worden gesteld, en ook de chef-koks zelf zouden meer naar buiten moeten komen met hun wensen en dromen. Koken is een dure en tijdrovende bezigheid, eetavonturen zouden financieel en productioneel gesteund kunnen worden door de overheid en door productiebedrijven. Wat dacht je van eten in de zomer op het dak van het Shell gebouw of in de winter diep onder de grond in de schuilkelders van het Weesperplein?

Gefrituurde sprinkhanen en kangoeroesaté

Na 22:00 uur sluiten de meeste restaurants hun keukens. Het is beschamend om als Amsterdammer een buitenlandse gast te inviteren op een later tijdstip van de avond. En niet alleen de buitenlandse toeristen en zakenmensen hebben het moeilijk, ook theater-, concert- en filmbezoekers kunnen hun honger nergens op een redelijk niveau stillen. Creatieve en culinaire avonturiers, laatwerkers, cafébezoekers en discogangers treffen hetzelfde eenzijdige lot.

Er zijn natuurlijk uitzonderingen: de meest in het oog springende voorbeelden zijn de nieuw geopende At Night boven de Oesterbar op het Leidseplein (keuken geopend tot minimaal 03:00 uur door de week), Bojo op de Lange Leidsedwardsstraat (keuken open tot 01:30 door de week en tot 04:00 uur in het weekend), de Knijp en Brasserie Bark op de van Baerlestraat (keukens open tot 00:30 uur), en de nieuwe Brasserie Harkema in de Nes (keuken in het weekend open tot 01:00 uur). Dit laatste restaurant komt met een aangepaste kaart voor de soupers, een goed idee dat door andere restaurants gevolgd zou kunnen worden.

Het nieuw te openen Cineac op de Reguliersbreestraat maakt net geen deel uit van de Rembrandtpleinzone waar een verruiming van de openingstijden geldt (zie hoofdstuk Veiligheid en handhaving) en dat is jammer. Het concept belofde late-night entertainment gecombineerd met nachtelijk eten op niveau. Buiten dit minimale aanbod is de buitenlandse toerist of zakenman verbannen naar de kleine kaart van de roomservice in het hotel. De Amsterdammer zelf zou na een avond theater een kamer in een vijfsterrenhotel moeten boeken om aan enige maagbehoefte gehoor te geven.

Ook in enkele uitgaansgelegenheden is het mogelijk iets te eten in de nachtelijke uren, maar dit raden wij ten sterkste af: het gebodene in bijvoorbeeld Paradiso of de Melkweg is zeer matig, een klef bolletje met verkleurde fabriekssalade of een washandje met ananas is het lot van de hongerige consument. Dit kan veel en veel beter, ook voor een schappelijke prijs.

Buiten de deur treffen we 's nachts in veel uitgaansconcentratiegebieden de hotdogstands en de fastfoodketen- 'restaurants'. Dit is in het kader van de openbare orde en de veiligheid een goede zaak: eten bij dronkenschap vermindert het alcoholpromillage in het bloed en vermindert zo de kans op knokpartijen en ander agressief gedrag. In het kader van de goede smaak zijn deze uitspanningen en karren echter een blamage voor Amsterdam; een broodje euthanasie lijkt het beste dat zij op de kaart hebben staan.

52

Kleine, nachtelijke snackbars hebben het zwaar. Openingstijden zijn aan banden gelegd, vaak door de zware milieuregelgeving en klagende burens. In de Vreetsteeg is men na drie uur 's nachts op een donderdagnacht niet meer welkom, zelfs niet voor Baba's beroemde shoarma. Dat is heel anders in andere steden in Nederland. De Witte de Withstraat in Rotterdam is een goed voorbeeld: tot het krieken van de ochtend kan men daar terecht voor een Aziatische rijsttafel, voor Surinaamse soto-soep of Turkse kebab en pide. De straat is overdag een bruisende, hippe boulevard die talloze musea met elkaar verbindt. Om van diversiteit te spreken!

Amsterdam ontbeert een goede nachtelijke eetstraat, met een rijke diversiteit in aanbod. Buiten de normale vette bek zou men ook avontuurlijker kunnen snacken: van sushi tot echte Spaanse tapas en Italiaanse antipasti, en voor ons part: de culinaire gehaktbal. En moderne snackbarhouder: wees avontuurlijk.

Felgekleurde patat van pompoen, gefrituurde sprinkhanen en

kangoeroesaté zorgen voor publiciteit én een goed lopende zaak.

Immers, in de nacht is men op zoek naar spanning en schuwt men het vreemde niet.

53

Culinaire wereldstad

De Nachtwacht is een groot voorstander van eten in de nacht op een redelijk of hoger niveau. Nu de Amsterdammer een betere en bredere smaak heeft gekregen zou die zijn eetcultuur ook in de nacht moeten kunnen manifesteren.

Door de gevreesde klimaatverandering zal men graag later willen gaan eten. Het Mediterrane gevoel is al in de Amsterdamse thuiskeuken doorgebroken, maar schreeuwt ook om siësta's en laat eten. Daarvoor zijn nieuwe locaties nodig, liefst 's zomers in de buitenlucht. Wij vrezen dat de klaagmentaliteit van Amsterdammers roet in het eten zal gooien, maar hopen ook op dit gebied op een mentaliteitsverandering.

54 Creativiteit bij ondernemers kan een nieuwe markt aanboren en de Amsterdammer bewegen om toch weer buiten de deur te gaan eten. We denken aan nachtelijk cultureel dineren, koks op locatie en avontuurlijk snacken tot in de vroege uurtjes. Deze wens vraagt om een bijstelling van de openingstijden en verruiming van de CAO-normen. Werknemers zouden bereid moeten zijn om actief deel te nemen aan de nachtelijke eetcultuur, salarissen zouden niet aangepast moeten zijn aan de tijdstippen waarop men werkt. Alleen op deze manier zal nachtelijk dineren betaalbaar en aantrekkelijk blijken. De overheid zou meer lef moeten tonen door zich soepel en meedenkend op te stellen voor goede initiatieven op dit gebied in de stad.

Amsterdam verdient een beter nachtelijk culinair aanbod, waardoor het zich kan meten met andere steden in Europa.

De nieuwe eetcultuur hoort verder vertaald te worden naar de nacht. Vaak wordt gezegd dat koks de popsterren van het nieuwe decennium zijn, geef hen dan ook een podium. Amsterdam heeft alle troeven in handen en chef-koks in huis om ook in de nacht op internationaal niveau mee te tellen als culinair belangrijke wereldstad.

Zaterdagnacht. In je broekzak heb je een gekreukelde flyer die iemand afgelopen weekend op de dansvloer in je hand heeft gedrukt. Er staat een vaag adres op. En een plattegrond, gelukkig maar. Je zit in een auto met vier andere partyvrienden, harde muziek op de radio. Hier ergens moet het zijn. Motor af, raam naar beneden. In de verte hoor je een beat, een ritmische dreun. Nog een bocht over een verlaten industrieterrein. Geparkeerde auto's! Ja een heleboel, hier moet het zijn. Motor af en deur open: boom, boom, boom. Yes! We hebben het gevonden. Kippenvel van blijdschap en een gevoel van gelukzaligheid. We gaan het weer meemaken vannacht! De adrenaline pompt, rillingen rennen over je rug. De organisator lacht als hij ons herkent. Mooi, kom snel binnen, ben blij dat jullie het gevonden hebben ...

Verlaten industrieterreinen

Dat was een typische ervaring voor bezoekers van de allereerste 'warehouse party's' in de late jaren tachtig: illegale feesten op verlaten terreinen en in leegstaande panden. Een unieke 'nachtervaring' die voor het uitgaanspubliek van 2003 weinig meer voorkomt. Jammer, want dat was de essentie van het underground uitgaansleven: de creativiteit van organisatoren om een locatie te vinden, de groeiende verwachtingen van de partycrowd van het ene weekend naar het andere, de nieuwigheid van de omgeving en de onzekerheid of de politie er achter zou komen en zou ingrijpen.

Vaak waren de locaties gekraakt voor dat ene evenement of geleend van een sympathieke eigenaar. De veiligheidsmaatregelen die we nu kennen waren toen ondenkbaar. Neem bijvoorbeeld het gat in de vloer van de vijfde verdieping in het Vrieshuis, de wenteltrap naar de tweede kelder in de Silo, enkeldiep water in het kraakpand op de Zeeburgerdijk of de lekkende koelvloeistofbuizen in het pakhuis van Bier & Co op een feest van tweeduizend man. Iedereen danste vrolijk door.

Sinds het hoogtepunt aan het begin van de housescene is het aantal illegale feesten sterk verminderd door strengere handhaving. De grote kraakpanden van de jaren tachtig zijn grotendeels afgebroken en ontruimd. De feesten die nog steeds af en toe plaatsvinden zijn kleinschalig, niet commercieel en geheim en worden meestal bekend gemaakt door SMS of e-mail binnen besloten kring.

Door de grondige stadsvernieuwing in het centrum van Amsterdam zijn de verlaten industrieterreinen zoals in het Oostelijk Havengebied (met scheepswerven en pakhuizen op de Levantkade en de

Surinamekade) inmiddels gesloopt en opnieuw volgebouwd met kantoor- en woonruimte. De kraakpanden van de jaren tachtig zijn verloren aan projectontwikkelaars en appartementenblokken. Het centrum is dichtgebouwd en de stad breidt zich uit met nieuwe woonwijken zoals Borneo/Sporenburg en IJburg, maar er blijft weinig ruimte over aan de randen van de stad om ontdekt en geannexeerd te worden.

Zo zijn er veel underground en non-profit locaties verloren gegaan, zoals de Silo en Vrieshuis Amerika. Tegelijkertijd zijn er in de afgelopen tien jaar veel nieuwe locaties bijgekomen, vooral commerciële clubs en DJ-cafés. De nieuwe locaties hebben vaak hoge huren en investeringen. Alleen mainstream organisaties met een commercieel belang kunnen dit opbrengen. Kortom, er is een tekort aan locaties voor underground.

58

Tegenwoordig luidt een van de grootste klachten van kunstenaars, beginnende feestorganisaties, dj's, bands en bezoekers dat het moeilijk is om locaties te vinden in Amsterdam voor allerlei soorten uitingen van creativiteit, zoals kleine feesten, experimentele bijeenkomsten, modeshows, optredens van onbekende bands, alternatieve exposities en multidisciplinaire projecten. Er is een tekort aan gebouwen die qua grootte liggen tussen de (dj-)cafés en de commerciële zalen en clubs. Hierbij gaat het om gebouwen waar tussen de honderd en de vijfhonderd mensen terecht kunnen en waarbij nauwelijks sprake is van commerciële exploitatie.

Regels, regels, regels

Veel zaalverhuurbedrijven zijn duur, waardoor het moeilijk is om nieuwe initiatieven te ontplooiën. Vergunningen aanvragen om een

feest te organiseren in een locatie zonder drank- of evenementenvergunning is moeilijk, veel organisaties weten niet hoe dat moet en door een ondoorzichtig overheidsbeleid heerst er een sfeer van 'niks mag' in plaats van 'laten we even kijken hoe we het mogelijk kunnen maken'.

De Nachtwacht pleit voor een versimpeling van het vergunningensysteem, voor het introduceren van het éénloketsysteem met minder bureaucratie. Er moet meer helderheid komen in de regels, informatie moet simpel te verkrijgen zijn op bijvoorbeeld een website met instructies welke vergunningen nodig zijn voor een feest of activiteit en waar ze te krijgen zijn. Er wordt momenteel gewerkt aan een handleiding voor het organiseren van evenementen; binnenkort verschijnt op de website van de Gemeente uitgebreide informatie van de Dienst Milieu wat je moet doen om een Evenementenvergunning aan te vragen, met daarbij alle eisen van de milieudienst, de brandweer en de politie. Het wordt een lang document, maar bevat alle informatie die je nodig hebt, van ideeën over vermindering van vuilnis en milieuvriendelijke tips tot duidelijke uitleg van regels over geluidsniveau en verkeersstromen. Zodra het document klaar is, verschijnt tevens een link op onze website (www.nachtwachtamsterdam.nl).

59

De belangen van de milieudienst en van de brandweer zitten elkaar soms in de weg. Zo eist de een dubbele deur om geluidsoverlast te verminderen terwijl de ander dit juist ziet als een potentieel obstakel bij ontruiming in noodgevallen.

Zowel organisatoren als bezoekers zijn bang voor politie-invalen. Neem het illegale 'Vrijdagdedertienfeest' in een pakhuis eerder dit jaar in de havens – binnen een uur had de ME het feest omsingeld

en werden de partygangers gedwongen te stoppen. Als gevolg daarvan zit de organisatie met een financieel verlies en hebben alle aanwezigen een zeer onprettig beeld van de Politie Amstelland. Onduidelijk is wat de Amsterdamse politie verstaat onder het 'zero tolerance' beleid. De Nachtwacht vraagt zich af of dit soort heftige acties wel nodig zijn.

Door een ingrijpende renovatie van het Westergasfabrieksterrein worden daar al enige tijd geen activiteiten meer georganiseerd. Ook het Drum Rhythm-festival heeft moeten wijken. Bij het Westergasfabrieksterrein heeft een kleine groep bewoners veel invloed gehad op de toekomst van plekken als Club de Ville en West Pacific. Door te klagen over geluidsoverlast hebben drie individuen meer te zeggen over wat daar gebeurt dan de duizenden mensen (voor het merendeel bewoners van Amsterdam) die er elk jaar met plezier uitgaan. De Nachtwacht roept het uitgaanspubliek dan ook op om van zich te laten horen bij politieke inspraakavonden. Zo kan er eens echt democratisch beleid worden ontwikkeld.

Clubs en cafés

De 'new breed' van cafés heeft voor beginnende dj's de afstand tussen de huiskamer en de dansvloer overbrugd en leent zich goed om nieuw dj-talent te ontwikkelen. Dj's kunnen hier naamsbekendheid en een 'following' opbouwen.

Met de opkomst van dj-café's zijn er meer plekken om te draaien en dat is goed, want het aanbod van talent groeit. In de afgelopen jaren is de populariteit van het vak 'dj' zo snel gegroeid dat twaalf procent van de jongeren tussen de tien en de vijftien jaar van platendraaien hun beroep wil maken, hetzelfde percentage dat vijftien jaar geleden 'muzikant worden' als droom had.

Bij de eventuele invoering van vrije openingstijden in het centrum van Amsterdam bestaat de kans dat de dj-café's het aan populariteit winnen van de clubs. Reguliere discotheken en zalen zullen rekening moeten houden met een kritischer klandizie: waarom zou je entree betalen om een club te bezoeken als je al in een tent zit met goedkopere drankprijzen, met vrienden en goede muziek? In de afgelopen tien jaar is de kwaliteit van clubs in meerdere opzichten veranderd. Het publiek is veeleisender geworden en de hele sector is geprofessionaliseerd onder invloed van trends in de uitgaanshotspots van Europa en als gevolg van de hogere eisen van artiesten. Men heeft veel moeten investeren in betere geluidssystemen, geluidsisolatie en veiligheidsvoorzieningen met als nadeel een hoger prijskaartje aan entreegelden en barprijzen. Vaak is er niet genoeg aandacht besteed aan de basisbehoeften van bezoekers als airconditioning en akoestiek. Gezien het commerciële karakter zal zich hier minder snel nieuw talent ontwikkelen. De financiële belangen zijn te groot geworden, clubeigenaren durven minder risico te lopen en 'play-safe' met mainstream muzieksoorten en concepten. Vroeger waren er clubs met creatieve teams die de programmering zelf in handen hadden. Tegenwoordig fungeren veel clubs als 'zalenverhuurbedrijven'. Het publiek reist achter de organisaties aan ongeacht waar ze zitten. Dit brengt weliswaar een diversiteit in muzieksoorten en evenementen, maar tegelijkertijd verliezen sommige clubs hun eigen identiteit en karakter.

De Nachtwacht stelt voor om een puntensysteem te introduceren voor kwaliteitscontrole op huurlocaties. In andere woorden: wat is de zaalhuur en wat staat daar tegenover aan vloeroppervlakte, geluidsniveau, personeel, baromzet, verdeling enzovoort. Als gevolg daarvan zullen zaalhouders meer moeite doen om hun locatie te voorzien van goede faciliteiten en wordt het makkelijker voor organisaties om de door hen gekozen feestplek op waarde te schatten. De duidelijkheid aangaande kosten kan rip-off's uitsluiten en de samenwerkingsverbanden eerlijker maken.

Paracommerciële locaties

Vanuit de horeca bestaat kritiek op de zogenaamde paracommercie. Men ziet gesubsidieerde sportkantines als valse concurrenten. Deze antilobby dreigt problemen te veroorzaken voor kleinere evenementen als studentenfeesten, bruiloften en partijen. De Nachtwacht is het daar niet mee eens: de clubhuizen van de roeiverenigingen aan de Amstel zijn prachtige, unieke locaties voor kleinere feesten.

Toch is er een handjevol zelfstandige locaties dat het vaandel van de underground hooghoudt:

de Pick-up club (voormalig antikraak underground theater), sinds juni 2003 gekraakt door de organisatie die geen alternatieve ruimte had om door te gaan met hun activiteiten. Nu is het elk weekend een nachtrestaurant met muziek. Het is illegaal ondanks pogingen van de bewoners en gebruikers om geld in te zamelen om het pand te kopen. De Nachtwacht vreest dat nog voor de inkt op deze Nachtnota droog is deze unieke, centraal gelegen locatie dichtgespijkerd zal worden. **Postjesweg 1** wordt onder anderen door oud Rietveld- en Sandberg-studenten gebruikt veelal voor film, video, multimedia en experimentele, elektronische muziek.

Het Badhuistheater, een ronde theaterruimte in Amsterdam Oost, is te huur voor repetities, kleinschalige theatervoorstellingen en optredens. Het is niet geschikt voor feesten met harde muziek wegens overlast voor de buurt.

De Zuidaskerk levert een constante strijd tegen de overheid. In het verleden werden hier diverse activiteiten georganiseerd, maar men heeft deze voor het grootste deel moeten staken. De initiatiefnemers lopen op tegen te veel regels: voor elke activiteit moet een evenementenvergunning worden aangevraagd, die slechts een paar dagen of uren voor het evenement met hetzelfde gemak kan worden ingetrokken door politie of brandweer. Dat is geen manier om te werken en geeft te veel risico om tijd en geld te investeren in nieuwe projecten.

Openluchtactiviteiten

Vroeger vonden er elk weekend kleinere feesten plaats op het water. Tegenwoordig is dit niet meer zo makkelijk vanwege de verscherpte handhaving. Er kan niet gevaren worden in de binnenstad na middernacht omdat veel huisbootbewoners klagen over geluidsoverlast.

In de zomer van 2002 was Het Buitenland, een grasveld met een kleine overdekte kantine gesitueerd aan de Nieuwe Meer, dé place-to-be; een plek waar elk weekend alternatieve buitenluchtactiviteiten werden georganiseerd van de Drijf-In Bioscoop tot een Pierebad Picknick voor en door stadsnomaden, krakers, nieuwe hippies, creatievelingen en hun families. De terreinen van Recreatiegebied Spaarnwoude en Ruigoord werden volop gebruikt voor zowel massale evenementen als Mysteryland, Awakenings en Dance Valley als het traditionele Ruigoord Landjuweel festival in augustus. Nu in 2003 zijn

er nieuwe 'strandtenten' bijgekomen in Amsterdam! Het Stenen Hoofd, Nemo en Blijburg. Samen met het bestaande aanbod in Zandvoort en Bloemendaal vormen ze een belangrijk deel van het uitgaanspatroon in de zomermaanden en ze zorgen voor een natuurlijke link tussen nachtcultuur en dagcultuur.

Het lijkt alsof de buitenlucht een gezonde kleur heeft gegeven aan de voormalig ongezonde activiteiten van de nacht, maar zoals vaker in een dichtbevolkt gebied gaat dit gepaard met klachten van buurtbewoners over geluids- en verkeersoverlast en eisen om in te krimpen. Dit maakt de toekomst van locaties als Blijburg en Het Buitenland onzeker.

Culturele instellingen als locaties voor nachtcultuur

64 Met een theatervergunning mogen theaters open blijven tot één uur na het einde van de voorstelling. Wel zijn ze verplicht om gesloten te zijn tussen zes en acht uur 's avonds. Dit betekent dat ze vergunningstechnisch zeer geschikt zijn voor nachtelijke activiteiten. De huidige theater-CAO kent de nodige beperkingen, terwijl extra nachtopeningstijden meer werkgelegenheid in het theatercircuit kunnen creëren.

Nadeel is dat de interieurs van theaters niet altijd partypubliekbestendig zijn (denk aan rook- en drinkschade) en dat theaters niet altijd goed genoeg zijn geïsoleerd met oog op geluidsoverlast. Door hun functie als theater hoeven ze niet te voldoen aan dezelfde milieueisen als de clubs en de jongerencentra. Zo moet het Cosmic Theater aan de Nes geheel verbouwd worden om hedendaags jeugdtheater – met hardere muziek en meer bezoekers - te kunnen maken.

Niet bekend is hoe theaterdirecteuren in het algemeen staan tegenover een eventueel nachtprogramma. Melle Daamen, directeur van de Stadsschouwburg, heeft in oktober 2003 in Het Parool bekendgemaakt dat de Stadsschouwburg in het volgende seizoen zijn deuren vaker openstelt voor activiteiten die kunst en theater combineren met diverse uitgaansvormen, zoals een feest van de Rietveld Academie met modeshows en performances.

De MuseumN8 heeft zich bewezen als een succesvol initiatief: een uitdaging voor alle musea in de stad om een nieuwe programmering te bedenken tot diep in de nacht met duizenden bezoekers. De Nachtwacht hoopt dat musea hierdoor open zullen zijn voor andere 'nachtprojecten' en zich niet beperken tot die ene nacht in het jaar.

Op de nieuwe website van de Nachtwacht komt een 'vraag & aanbod' plek om zo clubeigenaren, zaalverhuurders en sponsors in contact te brengen met organisaties die nieuwe initiatieven willen ontwikkelen. 65 Mede hierdoor hopen we het theatercircuit ervan te overtuigen dat het nachtleven een positieve impuls kan geven aan hun cultuurbeleid en doelgroepverbreding.

Spreiding

De Nachtwacht verwacht meer spreiding van het nachtleven over de diverse stadsdelen in de komende jaren, wat zowel een ontlasting betekent voor het centrum als een verrijking van het sociale klimaat in de stadsdelen. Dit kan bijvoorbeeld een positieve bijdrage leveren aan probleemwijken als de Baarsjes en het Overtoomse Veld. De ruimte in de binnenstad en de gordel daaromheen (negentiende-eeuwse wijken als de Pijp, de Staatsliedenbuurt, oud-West, de gordel '20 -'40, de Baarsjes en de Rivierenbuurt) is vanwege het accent op

wonen relatief beperkt voor nachtactiviteiten en nachtcultuur. Toch moeten we nachtactiviteiten ook in deze gebieden niet uitsluiten. De Nachtwacht vraagt de Gemeente om hier geen hindermacht te vormen en moedigt toekomstige organisaties aan om actiever op zoek te gaan naar leegstaande gebouwen.

Tien jaar geleden was het ondenkbaar dat er ooit nachtevenementen in de RAI of de ArenA zouden plaatsvinden voor veertigduizend mensen. Dansorganisaties als Multigroove en Thunderdome zijn in die jaren verhuisd van pakhuis naar stadion. Zo mainstream is het dus geworden! Maar de bereikbaarheid van de nieuwe mega-uitgaanslocaties, zoals de Amsterdamse ArenA, de Heineken Music Hall, de Pathé bioscoop en Pepsi Stage, laat veel te wensen over. Regulier openbaar vervoer stopt om 00.30 uur, een tijdstip dat aan normale concerten een beperking oplegt. Zo word je ontmoedigd om na een concert een drankje te gaan drinken in de buurt. Bovendien rijden er te

weinig treinstellen voor de duizenden bezoekers die tegelijkertijd richting centrum verhuizen. Bij dance-evenementen als Sensation in de ArenA, die tot vroeg in de ochtenduren doorgaan, is het publiek gedwongen om eigen auto's te gebruiken en dus nuchter te blijven. Of nog erger, je moet proberen een taxi te vinden die bereid is een 'kort ritje' naar het centrum te rijden en daarvoor geen exorbitante ritprijs vraagt

Planning

Het aantal broedplaatsen is door verscherping van het gemeentelijk en landelijk beleid aanzienlijk uitgedund. Underground kweekvijvers functioneren ook om nieuw talent (naast dj's ook creatief en organisatorisch talent) te ontwikkelen. Op underground locaties vonden vroeger veel evenementen plaats in de vorm van live muziek, alternatieve feesten en multidisciplinaire festivals. De kraakpanden zijn weg, het gedoogbeleid is voorbij, mensen durven minder risico's te nemen.

De Nachtwacht en het OGA* pleiten voor het handhaven van het broedplaatsenbeleid en raden de gemeente aan hiervoor middelen (geld) beschikbaar te stellen. De gemeente zou met meer (tijdelijke) locaties over de brug kunnen komen als wisselgeld voor het strenge gedoogbeleid. Is de gemeente niet verplicht om meer locaties vrij te maken als compensatie voor de verdwenen pakhuizen en kraakpanden?

Met de constante building-fever in Amsterdam zijn er genoeg nieuwbouwprojecten zoals de IJ-oever, de NZ-lijn en het Gasterrein Oost waar rekening gehouden kan worden met faciliteiten als cafés, restaurants, studio- en expositieruimtes, locaties voor concerten, oefenruimtes en uitgaansgelegenheden. Met deze grote projecten is het verstandig om van tevoren ruimte in te plannen die in de toekomst als vrijplaats of podium gebruikt kan worden. Een grote zwarte doos die voldoet aan alle milieueisen en voor verschillende doeleinden gebruikt kan worden is al genoeg. Denk aan een ruimte die overdag dienst doet als parkeergarage en waar 's nachts een feest gegeven kan worden. Onder de grond bestaat immers geen overlast.

Nieuwe uitgaansgebieden kunnen gecreëerd worden in de herstructureringsgebieden of de stadsvernieuwingswijken, zoals de Westelijke Tuinsteden, langs en onder de A10-West, aan de Noordelijke IJ-oever, in Nieuwendam Noord en in de Banne. Bestaande gebouwen zoals voormalige scholen, oude kantoren en andere bedrijfsgebouwen (ziekenhuizen of kerken) zijn uitermate geschikt voor diverse vormen van nachtcultuur, net als bedrijfs-terreinen die in de toekomst een stedelijk karakter moeten krijgen, zoals het Storkterrein op Oostenburg. De nachtcultuur en de nachtactiviteiten kunnen bijdragen aan de levendigheid van deze gebieden.

Momenteel vinden er af en toe kleinschalige feesten en exposities plaats op het oude oostelijke gasfabrieksterrein achter de Oranjevrijstaatkade. Dit gebied wordt herontwikkeld als cultuurgebied en winkelcentrum. De Nachtwacht hoopt dat veel van de bestaande, industriële, monumentale gebouwen van het gebied worden behouden en dat de nieuwe locaties betaalbaar blijven voor 'arme kunstenaars'!

Amsterdam kent al een groot aantal leegstaande kantoorpanden. Om precies te zijn staat op dit moment twaalf procent van het totale aanbod leeg. Leegstaande winkelpanden en kantoren vormen ideale locaties voor activiteiten als modeshows, multimedia-evenementen en skate-meets. Het grootste probleem is dat er weinig makelaars zijn die bereid zijn om leegstaande panden tijdelijk te verhuren voor culturele activiteiten. Daarom gaat de Nachtwacht in samenwerking met de gemeente een lijst samenstellen van leegstaande panden die geschikt zijn voor culturele projecten, waarna we de gemeente vragen om tijdelijke vergunningen beschikbaar te stellen voor eenmalige evenementen in plaats van structurele lange termijn vergunningen.

De gemeente zou meer druk kunnen uitoefenen op bedrijven en vastgoedbemiddelaars wiens panden langer dan een jaar leegstaan. Veel winkelpanden en kantoorruimtes zijn ideaal voor exposities, modeshows, 'one-off' feesten en optredens. Kan de gemeente pandeigenaren dwingen om hun panden vrij te geven voor culturele activiteiten na een bepaalde periode van leegstand?

*OGA = Ontwikkelingsbedrijf Gemeente Amsterdam

drivability

clean

coast

en

club

evolution

In Amsterdam wordt geklaagd, erg veel geklaagd, vooral door de oudere uitgaanstijgers. In Amsterdam zou er niets meer te doen zijn. De Nachtwacht constateert dat er juist erg veel gebeurt. De Nightlife pagina's in Het Parool laten lange lijsten zien van vele clubavonden en feesten.

Underground en groeiangst

Maar het kan beter. De grotere commerciële clubs, feesten en festivals programmeren vaak een eenheidsworst van altijd maar weer dezelfde housemuziek, danceclassics en commerciële urban hiphop en r&b. Nieuwe stromingen lijken nauwelijks door te groeien tot groter succes. Op kleine schaal gebeurt van alles dat interessant en spannend is. Met bezoekersaantallen variërend van twintig tot maximaal tweehonderd man lijken de kleine organisaties echter niet verder te durven of kunnen groeien, en dat is jammer.

Allereerst is er een locatieprobleem. Plekken voor gemiddeld tweehonderd tot zeshonderd man zijn nauwelijks te vinden in de stad. En vind je eenmaal zo'n plek, dan wordt het opeens big business voor de onervaren organisatie. Angst voor boekhoudingen, belastingdiensten en vergunningenstelsels, verantwoordelijkheid voor het welzijn van de bezoeker en zeker ook vrees voor het financiële risico, zorgen ervoor dat de volgende stap niet wordt gezet.

De locaties in Amsterdam (zie hoofdstuk locaties) zijn vaak veel te duur, waardoor het break-evenpoint van de clubavond of van het feest te hoog ligt. De toegangsprijs verhogen is niet meer van deze tijd: te dure kleine feesten verkopen nauwelijks kaarten en de organisaties gaan het schip in.

Er zijn uitzonderingen. Een feest als Speedfreax begon uit onvrede met de commerciële programmering van de zaterdagen in Club RoXY maandelijkse evenementen te organiseren in Club de Ville op het Westergasfabrieksterrein. Daar groeide het feest in rap tempo van tweehonderd naar vijfhonderd man en verhuisde het later helaas naar Now&Wow in Rotterdam. De bezoekersaantallen haalden gemiddeld de vierduizend, met nog eens zoveel wachtenden buiten - het bewijs dat klein beginnen groot kan eindigen.

De sprong van de kleine underground locatie naar grotere aantallen bezoekers blijkt soms helaas te groot. Een zaterdag in augustus jongstleden in Paradiso, met dj Erol Alkan, de hypeste van het moment, was een matig succes qua sfeer. Het was duidelijk dat meer dan de helft van de bezoekers geen idee had wat er gaande was. Ze kwamen op de hype af maar niet op de muziek. De conclusie is dat het publiek eigenlijk niet openstond voor nieuwe, spannende, muzikale stromingen. De sprong van de underground naar de enorme locatie bleek helaas te groot.

De beste programmering van het afgelopen jaar was te vinden tijdens het 5 Days Off festival in de Melkweg georganiseerd door Mojo, een festival dat een spin-off is van het Gentse 10 days off. De twee hipste nachten bleken het meest succesvol, verdeeld over twee kleinere zalen, op een festival dat zijn credits in het verleden al had verdiend.

Gay en avant-garde

Amsterdam mist momenteel feesten en clubs die arty, punky en avant-garde zijn. Feesten van internationale allure waar kunstenaars hun werk vertonen, waar gedanst wordt op de modernste of raarste muziek en waar gedurfd wordt geprogrammeerd. Een plek waar mensen elkaar inspireren en stimuleren, waar bezoekers uit de

nieuwe mode- en kunstscene zich mengen met de freaks van de nacht. Amsterdam heeft niet veel grote clubavonden voor homomannen meer. Zelfs op zaterdag is er voor hen vaak niets te doen buiten de leatherbars in de Warmoesstraat en de cafés in de Reguliersdwars. De It, ooit een internationaal bastion van fantastische gayfeesten, is het niet meer gelukt deze status terug te krijgen. Gelukkig vinden er meer en meer one-off evenementen plaats zoals Salvation in de Escape, the White Party tijdens Gay Pride, en in Paradiso en de Melkweg evenementen als Love & Pride, Art Launch en LoveDance. De Nachtwacht hoopt op een nieuwe wekelijkse clubnacht voor gay mannen, lesbische vrouwen en transgenders.

Kleine feestjes en clubnachten door nieuwe, jonge organisaties zijn er in overvloed. Vooral de pottenparty's doen het goed, doch meestal op een klein niveau. Grote feesten als de PussyLounge en Planet Pussy bestaan niet meer, maar er gebeurt wel van alles zoals Flirtation in Panama en Venus freaks op verschillende locaties en het allernieuwste Suffragette City op een geheime plek in de stad.

Het is stil in Amsterdam, zong Ramses Shaffy. Hij heeft nog steeds gelijk als het om de doordeweekse nachten van onze stad gaat. Op andere avonden dan de donderdag, vrijdag en zaterdag is de spoeling dun.

Buiten enkele DJ-café's en lounges zijn alleen de nieuwe club Bitterzoet en Dansen Bij Jansen elke dag open. Dat was vroeger wel anders: Mazzo, het D.O.K. en 36 Op De Schaal Van Richter waren plekken waar je altijd terecht kon. Er waren beroemde en beruchte doordeweekse nachten. Enkele voorbeelden van grote successen: Are you Gay? See you on Monday! in Flora Palace, Mazzo's Manic Monday, Hellun Zelluf's Club Chique (woensdag) en de Gay Dating Show

(woensdag) in Mazzo, BamBam en HARD! op woensdag en de Fanclub en Juice op zondag in RoXY. Zelfs de Bingo avond in de Queens Head op de Zeedijk is ter ziele, vanwege het pensioen van gastvrouw Dusty. De Nachtwacht denkt dat de oorzaak hiervan op verschillende terreinen ligt. Het uitgaan is veel te duur geworden. Waar men zich vroeger meerdere nachten in het nachtleven kon storten moet men zich nu, met de hand op de knip, beperken tot maximaal éénmaal per week. Zeker studenten hebben nauwelijks geld, wonen vaak buiten de stad en kunnen zich de luxe van het luie studeren niet meer veroorloven. Amsterdam is geen bruisende gaystad meer en trekt daardoor veel te weinig gaypubliek van buiten de stad en van over de grenzen. Er zijn veel te weinig feesten en clubs die bijzonder programmeren, die uitgroeien tot grote successen en daarmee klanten trekken van heinde en verre. Uitzonderingen zijn er, maar vaak zeer kleinschalig. De Ministry op maandag, Classic Noodlanding (Paradiso) op woensdag, en Las Vegas (Winston) en Wicked Jazz Sounds (020) op zondag.

Sponsoring, radio en tv

Het sponsoren van culturele evenementen of een belastingaftrekbare contributie zouden een goed idee zijn. De Nederlandse filmindustrie maakt een bloeiperiode mee als resultaat van de belastingregeling voor investeerders. Vooral kleine, jonge organisaties zouden hiermee geholpen zijn en de investering is niet groot. De Amsterdamse organisaties zijn zelfgenoegzaam en laten zich nauwelijks inspireren door wat er op andere plekken in de wereld gebeurt. Bruisende uitgaanssteden als Berlijn, Rimini, Londen en Barcelona vallen om van de hippigheid. Clubnachten wisselen elkaar in rap tempo af, wat het ene seizoen 'the place to be' is wordt genadeloos gemeden in het volgende seizoen. In Engeland is clubbing een levensstijl. Waar men

daar de cultuur tot in de puntjes uitdraagt door kleding, make-up, danspassen en bijpassende drankjes prefereren veel Amsterdammers de eeuwige spijkerbroek met zwart T-shirt. Deze non-style aanhangers zijn op feesten vaak koel afwachtend, niet open-minded en respectloos voor buitenlandse DJ's en artiesten. En als er iets georganiseerd wordt buiten de grachtengordel vindt men het veel te vaak te ver weg. Grote uitzondering zijn alweer de kleine, nieuwe initiatieven die de sprong naar groter in Amsterdam niet kunnen maken.

Radio en tv is erg belangrijk voor de ontwikkeling van de muzikale smaak van het uitgaanspubliek. In Amsterdam worden mensen verziekt door hapklare brokken, murw geslagen door platte, commerciële media als Radio 538, TMF en de nieuwe programmering van 3FM. De lokale piratenradiostations zijn verdwenen en daarmee ook een bron van inspirerende en educatieve muziekprogrammering. Als de Nederlandse jeugd wordt opgevoed op een dieet van Amerikaanse, zoete, commerciële R&B, boybands en Top-40 nummers zien we geen stimulans voor de ontwikkeling van individuele smaak en interesse in muziek. Waar zijn zenders zoals het oer-Amsterdamse Radio 100? Het excellente Studio Brussel in België zendt veel live optredens uit met een breed assortiment aan dancemuziek en aandacht voor nieuwe artiesten en achtergrondinformatie. De komst van ID&T radio op de ether in Nederland geeft hoop voor independent dance radio in de toekomst. We hopen dat de programmeurs naast de mainstream programma's nog verder durven te gaan met cutting-edge trends en experimentele stijlen. Gelukkig is er 3voor12 internet radio, uitgezonden door de VPRO vanuit de Desmet Studio's, binnenkort ook te zien op de digitale televisie.

De Nachtwacht hoopt op een toekomst waar de sprong van te kleine locaties naar middelgrote mogelijk wordt gemaakt. Waar de nieuwe organisaties enthousiast onthaald worden. De Nachtwacht hoopt hierbij te helpen door de weg die men moet bewandelen om iets te organiseren makkelijker te maken. We oefenen druk uit op de gemeente Amsterdam om meer begrip te krijgen voor het belang van spannende locaties op onverwachte plekken en hopen in de nabije toekomst op onze website een pagina te hebben waar men kan lezen hoe men een feest moet organiseren.

Maar de sleutel voor een nieuw bruisend uitgaansleven ligt vooral bij het uitgaanspubliek zelf. Klagen hoort verbannen te worden tot het verleden. Wees positief en opbouwend. Als je ergens ontevreden over bent neem zelf initiatief en DOE IETS! En als een ander iets gedurfd organiseert, wees dan enthousiast en DOE MEE!

Multicultureel Amsterdam bij Nacht

Amsterdam heeft zo'n honderd zestig nationaliteiten. Amsterdam loopt tegen dezelfde problemen aan als alle andere grote steden op het gebied van multicultureel samenzijn. De rijkdom van culturen vindt zijn weerslag op de feesten in de stad. Integratie lijkt het grote woord van vandaag. Een multiculturele, totaal geïntegreerde samenleving lijkt mooi, maar is tegelijkertijd een bron van culturele armoede en vervlakking. De ideale situatie is er een van verbroederen en samensmelten, en tegelijkertijd van het koesteren van pure cultuur uitingen. Een én-én situatie.

Er zijn maar een paar feesten die iedereen verbindt: de feesten waar muziek wordt gedraaid die iedereen ziet zitten en, vreemd genoeg, de intocht van Sinterklaas.

Dat Sinterklaas zogenaamd toonaangevend zou zijn voor het samengaan der volkeren is zeer wonderbaarlijk: Zwarte Piet is nu niet direct het fraaiste vervolg van de beschamende Nederlandse historie van slavenhandelaren. De Nachtwacht stort zich niet op het verzinnen van nieuwerwetse Pieterbazen. Sinterklaas is een kinderfeest en kinderen moeten op tijd naar bed.

Muziek verboedert en dat is fijn. Tot de muziekstijlen die iedereen lijken aan te spreken rekenen we vooral de zogenaamde zwarte muziek: R&B, Hiphop, 2-Step en UK Garage en zelfs de laatste tijd soulvolle en latin-housemuziek. Vooral jongeren schijnen zich steeds meer te mengen, een logisch vervolg van de samenleving op school en op straat. Voorbeelden op dit vlak te over, van Splendid in de Powerzone tot Urban Vibes en Que Pasa in de Melkweg en UrbanTown op verschillende locaties, van de Ice Cream nachten in de Sinners tot de gedurfde multiculturele en diverse programmering in het nieuwe Bitterzoet. De uiterst succesvolle Rushnachten in Escape, Bassline in Paradiso en de Salsa Lounge in Hotel ArenA horen er zeker ook bij. De Nachtwacht is positief over het feit dat het aantal feesten op dit terrein gestaag groeit. Het is de toekomst van het uitgaan. Laat ook de horecaondernemer zich ervan bewust zijn dat het aantal potentiële bezoekers zonder puur Hollandsch bloed alleen maar groter wordt.

Feest van culturen

Toch is het behoud van eigen cultuur een noodzaak voor de diversiteit van deze stad.

Het Kwakoe Festival was in eerste instantie vooral voor de Surinaamse bewoners van Zuidoost en is uitgegroeid tot een spektakel dat bussen vol mensen trekt uit heel Europa. Het is inmiddels een feest van vette barra's en panna's bij het voetbal, van Ghanese house en trillende zwarte bubbling-billen, van voodoo, handlezen, groentemarkten en politieke toespraken. Een festival waar Amsterdam trots op is, en met recht.

De Marmoucha-nachten in Paradiso zijn ook een mooi voorbeeld: een voornamelijk Marokkaans publiek gaat uit zijn dak op de beste muziek uit Algerije en Marokko. De Asian party's, zoals VeryAsian en Repirasian, laten je weten dat Aziatisch zijn erg cool is. Ze worden bezocht door zowat alle soorten Aziaten, van Moluks en Thais tot Chinees. Electronation en andere elektro-feesten worden vooral bezocht door blanke medemensen, goed gelardeerd met een gezonde dosis potten en nichten. Turkse feesten in locaties buiten de binnenstad zoals Kings Club & The Empire in Amsterdam Noord trekken elk weekend honderden bezoekers. In groter Amsterdam bestaat zelfs een levendige Perzische partyscene. Ontzettend goed nieuws is ook het bestaan van Habibi Ana. Habibi Ana is een Arabische homobar, een unicum: het is de eerste arab-gaybar ter wereld! Deze vooruitstrevende, moderne moslims uit Amsterdam schamen zich niet: ze nemen zelfs deel aan de Canalpride. Zo zijn er nog vele andere feesten en initiatieven die door heel Amsterdam gekoesterd moeten worden. Het zou toch treurig zijn als al deze culturen zouden samenvloeien tot een geheel.

De rijkdom van culturen in deze stad dient gevierd te worden. Behalve muziek verbroedert ook eten. De Nachtwacht denkt aan een eetfeest in de zomer op straat, door alle buurten heen, waar culturen elkaar ontmoeten en van elkaar genieten. Het overwegend blanke, chique Amsterdam-zuid zou gastheer kunnen zijn voor een internationaal eetspektakel op het Museumplein dat zijn weerga niet kent.

alcohol

en

drugs

Als handelsstad heeft Amsterdam altijd veel te maken gehad met alcohol en drugs. Stomdronken matrozen schuimden de Zeedijk af, opium werd eind negentiende eeuw volop gebruikt in de diverse opiumkitten in de stad en cocaïne was gemeengoed aan het begin van de vorige eeuw.

De nacht is bij uitstek de tijd waarop alcohol en drugs worden geconsumeerd. Bij elke vorm van uitgaan en bij elke muziekstijl lijkt een speciale dranksoort of drug te horen. Hippies deden zich in de jaren zestig, toen Amsterdam het magisch centrum van het universum was, te goed aan lsd. Later, in de jaren zeventig, volgde heroïne met desastreuze effecten voor verslaafden en de maatschappij. De glitter-glamour-cultuur van de disco kon niet zonder cocaïne. Punkers en krakers waren verzot op speed. De elektronische dancerevolutie begon met housemuziek en de consumptie van veel xtc-pilletjes. En wordt niet in menig bruin café een citroentje met suiker genuttigd bij het zingen van het Jordanese levenslied?

Voortrekkersrol

Uitgaan is er voor je plezier en ter ontspanning. Alcohol en drugs kunnen daarbij horen, kunnen je helpen nog meer lol te hebben en kunnen maken dat je je nog beter afsluit van de stress of sleur van je dagelijks bestaan. Ze zorgen ervoor dat je makkelijker sociale contacten legt en misschien eerder de liefde van je leven ontmoet. De Nachtwacht heeft niets tegen alcohol- en drugsgebruik, mits gebruikt op een recreatieve en positieve manier. De Nachtwacht is zeer bezorgd als het gaat om misbruik, verslaving en gezondheids-risico's door slechte kwaliteit van het geleverde goedje. Nederland heeft een 'modern' drugsbeleid, doch de maatschappij blijft uitblinken in onmacht en onwetendheid.

De utopie van een maatschappij waar kwalitatief goede drugs en alcohol op een door de overheid geregelde manier volop te verkrijgen zijn lijkt er een van de verre toekomst. De War On Drugs kost de maatschappij handen vol geld. Het criminele circuit vaart er nog steeds wel bij en de overheid en diensten als de GG&GD hebben geen vat op de hoeveelheden en de kwaliteit van wat er wordt gebruikt. De druk van vooral landen als de Verenigde Staten en Frankrijk is groot en frustreert het wezenlijk constructieve denken over een werkelijk modern drugs- en alcoholbeleid. Amsterdam moet zich confirmeren aan de wetten van Nederland, van Europa en van de rest van de wereld.

Het is van belang dat Amsterdam zich aan deze wetten houdt. Het zou danig uit de hand lopen als wij opgescheept zitten met alle drugsverslaafden vanwege het feit dat Amsterdam de enige stad ter wereld is waar alles volop en legaal te verkrijgen zou zijn. Toch moet Amsterdam als hoofdstad van een land dat werkelijk vooruitloopt op tal van wetgevingen wereldwijd (denk aan het homohuwelijk, abortus, euthanasie en dus ook het drugsgedooftbeleid) op dit gebied altijd het vaandel in handen houden. Amsterdam heeft zo een voortrekkersrol bij de modernisering van de wetten en is daarmee een van de meest vooruitstrevende steden.

Naar een nieuwe regelgeving

De afgelopen zomer leidde handhaving van de regelgeving ertoe dat een topclub als Escape voor drie weken zijn deuren moest sluiten. In een verder verleden overkwam clubs als de It, Richter en Mazzo min of meer hetzelfde. De discussie die loskwam na de sluiting van Escape is nieuw. Zo ook de reactie aan de deuren van de diverse uitgaansgelegenheden. Dé grote klacht van het uitgaanspubliek is momenteel de overdreven drugscontrole aan de deuren van de clubs.

Het is eenvoudiger te boarden op een El-Al vlucht naar Tel Aviv tijdens oorlogsdreiging dan om een club als bijvoorbeeld de Amuse of Paradiso binnen te komen. Gasten worden gevraagd schoenen en sokken uit te trekken, haarstukjes af te doen en sommige portiers onderzoeken zelfs de inhoud van een doosje tampons. Van alles wordt in beslag genomen; ook gedoogde dan wel legale middelen zoals wiet, medicijnen, lenzenvloeistof en smartproducten uit de smartshop. Zo komt uitgaan voor je plezier bij binnenkomst al in het gedrang. Het lijkt ons onmogelijk clubs drugsvrij te maken. Immers, fouilleren in ondergoed mag gelukkig nog steeds niet en er zijn nog tal van andere mogelijkheden om drugs de clubs in te smokkelen. Politie en het Hitteam kunnen door een inval in principe bijna elke club in Amsterdam sluiten, aangezien zij wel gemachtigd zijn mensen te stripsearchen. De Nachtwacht heeft het sterke vermoeden dat bij een voetbalwedstrijd in de Amsterdam Arena of een zaterdagse razzia in de PC Hooftstraat grotere hoeveelheden drugs worden aangetroffen dan in welke club dan ook. De horeca is de pineut van een maatschappelijk probleem.

Ondertussen lijkt het totaal onduidelijk voor de horecaondernemer wat wel of niet wordt gedoogd en hoe hij zich moet opstellen ten opzichte van drugsgebruik. De situatie schreeuwt om duidelijke regelgeving gebaseerd op een realistische kijk op het moderne nachtleven. De Nachtwacht en de Jellinek Preventie stellen voor om tot een regelmatig wederkerende overlegsituatie te komen waarbij sleutelfiguren uit de horeca, feestorganisatoren, politie, preventie en overheden tot een duidelijke en werkbare regelgeving komen en knelpunten bespreken. Let wel: onderwerpen behelzen niet alleen het drugs- maar zeker ook het alcoholbeleid.

Alcohol

In het uitgaansleven wordt gedronken, en niet met mate. De laatste jaren is het aanbod veel groter geworden en drinkt men vanaf jongere en vaak minderjarige leeftijd. Vooral de zoete, licht alcoholische dranken als Bacardi Breezer en Smirnoff Ice zijn enorm populair geworden, vooral bij de jongeren. De makkelijk drinkbare zoete prik bevat 5.5% alcohol, die bijna ontraceerbaar is in de smaak. Vooral meisjes die vroeger de smaak van bier vies vonden kunnen nu makkelijk een flesje Breezer bestellen zonder de grens van sterke drank te overtreden. Niemand kijkt op van een tiener die vijf flesjes Smirnoff Ice wegwerkt, maar als dat vijf vodka-shots waren geweest, was het schrikbarend. Met de introductie van een low-calorie versie Breezer is het nog aantrekkelijker geworden voor een jonge, (vooral) vrouwelijke klandizie om naar de fles te grijpen. Volgens onderzoek van instanties zoals de Jellinek en de GG&GD vormen jongeren tussen de 15 en 22 jaar momenteel de meest zorggevende groep op het gebied van alcoholmisbruik. Het lijkt er sterk op dat de introductie van de alco-pops alcohol populair heeft gemaakt bij tieners die vijf jaar terug nog te verblijden waren met een frisdrankje.

inslag.

Andere drank doet het ook nog steeds erg goed, te goed soms. Overmatig drankgebruik is schering en Alcohol is de grootste probleemmaker van dit moment. En toch blijkt er weinig onderzoek naar te zijn gedaan.

De GG&GD is pas sinds vorig jaar begonnen met het registreren van ambulanceritten die te maken hebben met alcoholvergiftiging; het aantal ligt veel hoger dan de ritten voor drugsmisbruik. Ook het aantal doden door alcohol staat niet in vergelijking met het aantal dodelijke slachtoffers van drugs. Toch hoor je er weinig over in de pers. Een xtc-dode is meestal overleden door een combinatie van drugs en alcohol en vormt wel groot nieuws.

Volgens diverse Marokkaanse jongeren is het probleem met de kleine groep Marokkanen in de stad en met name in het uitgaansleven vooral te wijten aan alcohol. Ze zouden er gewoonweg niet tegen kunnen. Maar ook de Hollander kan er wat van: de beruchte vrijgezellenfeestjes van provincialen op het Rembrandtplein en de Wallen monden vaak uit in vechtpartijen. Volgepiste portieken en brievenbussen, schreeuwende zuiplappen, vernielingen van stadsmeubilair en agressiviteit naar andere nachtbewoners maken alcohol de grootste boosdoener.

De Nachtwacht pleit voor beter barpersoneel dat ook 'nee' kan verkopen aan te beschonken klanten en voor meer voorlichting over de effecten van drankmisbruik. Clubs en feesten zouden stomdronken klanten de deur moeten wijzen, en, nog beter, meteen op een taxi naar huis moeten zetten.

Voor op festivals of buitenluchtfeesten moet meer aandacht komen voor het verkopen van alcohol aan minderjarige feestgangers. Vooral

na een hele dag in de zon, gekoppeld aan drugsgebruik, kan overmatig alcoholgebruik leiden tot uitdroging, flauwvallen en misselijkheid. Het feit dat flesjes water vaak duurder zijn dan bier en frisdrank leidt tot onvoldoende water drinken.

Opmerkelijk bij Dance Valley 2003 waren de kleine flesjes water (2,-) die werden verkocht zonder dop zodat het minder makkelijk was om je flesje overal mee te nemen. Dansen met open fles leidt tot een natte dansvloer, maar ook tot een hogere baromzet. Maar al te vaak is gebleken dat een flesje water meer kost dan een biertje en dat een gratis glaasje gemeentepils niet tot het assortiment wordt gerekend. In de Heineken Music Hall kost een flesje water vier euro en een glas bier twee euro. Eigenlijk zou elke locatie gratis waterpunten moeten hebben. Veel water, goed tegen de kater. En niet alleen tegen die van alcoholgebruik.

Xtc

Xtc*, de partydrug bij uitstek, lijkt minder populair dan tien jaar geleden. Hoewel er verhoudingsgewijs meer xtc dan cocaïne wordt gebruikt onder fervente club- en partygangers, is het gebruik ervan de laatste jaren niet toegenomen. Deze drug is duidelijk verweven met de housestroming en nu deze stroming terugloopt en de feesten zich fragmenteren, is het imago van het pilletje in het gedrang gekomen. Zo zul je niet snel een groep mensen onder invloed van mdma op een Hiphop of Urban feest tegenkomen. De liefdesdrug past gewoonweg niet bij het stoere imago van de hiphopcultuur. De muziek en de uitstraling van deze avonden gaan niet samen met de werking van de drug. Het feit dat de populariteit daalt, maakt ook dat de prijzen dalen. Tegenwoordig betaalt de consument per pil rond de drie euro bij aankoop van tien tabletten op een thuisadres of vijf euro bij een pil op een party. De pillen zijn zuiverder en bevat evenveel mdma als vijf jaar geleden. Daarbij moet wel gezegd worden dat xtc-pillen nog steeds zeer veel variëren in sterkte. Daarom is het dan ook van groot belang dat de pillen worden getest voor gebruik.

De Nachtwacht is van mening dat de drugstesten terug moeten. Tot vier jaar terug werd getest op grote housegerelateerde evenementen. Door de grote omloop van pillen is men hiermee gestopt. Te weinig pillen waren te herkennen. Naderhand is hierover een landelijke, politieke discussie gevoerd en is besloten om het testen op feesten te verbieden. Toch zou het goed zijn als het pillentesten in uitgebreide vorm (namelijk het neerzetten van een lab op een feest) wordt toegestaan en ook wordt gesubsidieerd door de landelijke overheid, in elk geval op het moment dat er levensgevaarlijke pillen in omloop zijn.

Hoewel er veel verschillende soorten pillen zijn is het toch opmerkelijk hoe weinig problemen of ongevallen het gebruik van dit pilletje oplevert. Dit is waarschijnlijk het gevolg van een betere klimaatbeheersing door de organisatoren en veiliger gedrag door de consumenten: meer water drinken, eten en de drugs niet in een keer innemen maar over de avond verdelen. De grote achterklap komt een paar dagen later: de zaterdaggebruiker heeft zijn geestelijke 'drugsdip' ongetwijfeld op dinsdag.

Cocaïne

Vergeleken bij andere drugs zijn de directe lichamelijke en geestelijke effecten van cocaïne* summier. Cocaïne is te gebruiken zonder dat het meteen duidelijke symptomen of uiterlijkheden vertoont en de kater de volgende dag is te overzien mits het combigebruik met alcohol binnen de perken is gebleven en je de nacht bent doorgelaten zonder 'plafonddienst' omdat het onmogelijk was de slaap te vatten.

Cocaïne wordt vooral gebruikt door mensen boven de vijftientig jaar in trendy uitgaansgelegenheden of thuis waar de muziek zachter staat dan in clubs zodat iedereen volop zijn hart kan luchten. Cocaïne wordt dan altijd gecombineerd met alcohol en is voor velen hét sociale smeermiddel. Deze combinatie zorgt ervoor dat het alcoholgebruik toeneemt omdat het gevoel van dronkenschap minder lijkt. Coke is ook zeer populair onder de studenten: 'wie haalt het bier en wie haalt de coke?' is dan ook een graag gedane uitspraak waar niemand meer van opkijkt. De Nachtwacht is erg ongerust over de veranderende kijk die het nachtleven heeft ontwikkeld ten aanzien van deze harddrug. Coke is een salontafeldrug geworden, hetgeen in

de hand werkt dat er te luchtig over de gevolgen wordt gedacht. Juist door de onduidelijke symptomen van verslaving en het gevoel dat je 'de wereld aan kan' is deze drug erg gevaarlijk. Er zijn genoeg voorbeelden van mateloze snuivers en hiermee gepaard gaande problemen. Coke is verslavend en kan je leven ruïneren.

Speed

Vergeleken met populaire stimulantia als cocaïne en ecstasy neemt speed* (amfetamine) een bescheiden plaats in. Toch bestaat er een vaste schare liefhebbers, met name in partykringen en onder tourende muzikanten, roadies en vrachtwagenchauffeurs. De verkrijgbaarheid van speed in de afgelopen jaren lijkt wat toe te nemen. Economische neergang kan voor consumenten van coke reden worden naar de (goedkopere) speed over te stappen.

Ghb

Ghb* ontpopt zich vooral als een (thuis)middel dat zelden vóór het stappen maar voornamelijk pas later in de nacht, in combinatie met ecstasy op een 'after'party wordt gebruikt. Het middel wordt in vrijwel alle clubnetwerken nog wel geconsumeerd, maar de trendsetters lopen er minder warm voor dan een jaar geleden. De opmars van ghb lijkt daar tot stilstand te zijn gekomen. Het feit dat de drug moeilijk is te doseren en je bij overdadig gebruik in een 'ghb slaapje' raakt dat je vervolgens direct naar de intensive care kan leiden, heeft de populariteit van deze drug geen goed gedaan. Als vrouwen onder zijk raken van ghb lopen zij het risico seksueel misbruikt te worden. Buiten dit is ghb zeer slecht te combineren met alcohol: het risico bestaat dan dat je voor lange tijd boven het toilet hangt en zelfs bewusteloos raakt. Een doodenge drug.

Trippers

Ketamine* lijkt, met uitzondering van de jongere partynetwerken, geleidelijk in de belangstelling te komen van een groter aantal gebruikers. Het middel heeft zich nog niet zo breed verspreid als ghb, maar in een stijgend aantal netwerken wordt met Special K geëxperimenteerd. Ketamine wordt voornamelijk thuis gebruikt en zelden in clubs.

Het paddogebruik piekt in de zomermaanden, bij voorkeur in de buitenlucht (bijvoorbeeld tijdens een openluchtfestival). Clubgangers zijn doorgaans minder geïnteresseerd in psychedelische middelen, maar zijn meer georiënteerd op energiegeevende middelen. Dit geldt niet voor de zogenaamde 'psychonauten', innoverende trendsetters en bezoekers van alternatieve trance- en technoparty's.

Op zeer beperkte schaal is er een groeiende interesse voor kortdurend werkende hallucinogenen zoals salvia, dmt en ayahuasca. Lsd wordt nauwelijks meer gebruikt.

Poppers en Viagra

Het verbod op poppers* heeft in de uitgaanswereld tot verbaasde reacties geleid, maar er wordt met name in homonetwerken geen schaarste gemeld. Viagra* is in kinky- en sommige homo- en clubnetwerken helemaal ingeburgerd. Het wordt vaak in combinatie met andere middelen gebruikt ter verhoging van de seksuele prestaties of simpelweg vanwege de kick. Viagra, vaak te verkrijgen via het internet, wordt ook genomen om een tijdelijke impotentie na gebruik van stimulerende middelen te verhelpen. Viagra geeft de term harddrugs een andere betekenis.

Hasj, wiet en smartdrugs

Coffeeshops* hebben een exploitatievergunning en worden gedoogd als ze zich houden aan de AHOJG-criteria: geen affichering, geen harddrugs, geen overlast, geen verkoop aan jeugdigen en geen verkoop van grote hoeveelheden. De activiteiten die veel coffeeshops uitvoeren zijn te beschouwen als horeca-activiteiten. Logischerwijs hoort de coffeeshopbranche opgenomen te worden in de (zo nodig hier en daar aan te passen) drank- en horecawetgeving. Nu heeft de coffeeshop geen duidelijke status. Deze verdere regulering heeft als voordeel dat de rechten en plichten van de coffeeshophouders eenduidiger worden, eisen aan de eigenaar en het personeel gesteld kunnen worden, het anti-tabaksbeleid vormgegeven kan worden en de niet onaanzienlijke groep blowers werkelijk gedecriminaliseerd kan worden.

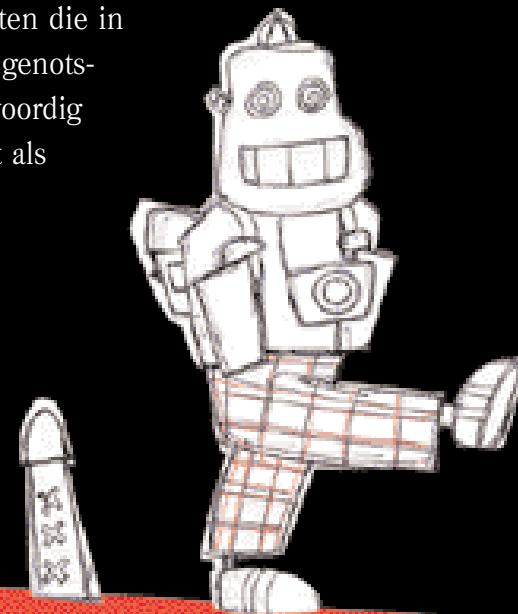
92

Het is van belang dat het personeel dat in coffeeshops werkt goed is opgeleid en verstand heeft van het product dat in hun winkel wordt verkocht. Nog teveel personeel van coffeeshops weet te weinig over cannabis en cannabisgerelateerde producten om hun klanten een kundig advies te kunnen geven. Verstandig is om alle coffeeshops te verplichten hun personeel een cursus te laten volgen waarin ze enige kennis verwerven over cannabis en leren hoe ze mensen moeten voorlichten over dit middel. Dit is vooral belangrijk als het gaat om toeristen. Uit cijfers van de GG&GD blijkt dat in 2001 de ambulancedienst 289 meldingen kreeg over personen die in problemen kwamen door cannabisgebruik, vaak toeristen. Van belang bij dit verhaal is dat werknemers van coffeeshops aangeven hoe sterk de verschillende soorten wiet en hasj zijn, bijvoorbeeld door het percentage thc in het product aan te geven. Er moet dus een kwaliteitscontrole komen op deze producten.

Voor smartshops geldt hetzelfde verhaal als voor coffeeshops. Ook bij deze ondernemingen is het van groot belang dat het personeel goed is opgeleid zodat men de klant goed kan informeren over de verschillende producten die in de winkel worden verkocht. Een deel van de smartshops heeft zichzelf verenigd in brancheorganisatie VLOS. De VLOS heeft in samenwerking met verslavingsinstellingen een training opgezet voor personeel. Hoofdonderdelen van deze training zijn kennis over producten, voorlichtingskunde en een adequate reactie op risicoklanten. Dit is een goed initiatief. Het probleem is echter dat niet alle smartshops aangesloten zijn bij deze vereniging en dus niet al het personeel in iedere smartshop is getraind. Voor de klant is het verschil niet te zien. Ons voorstel is dan ook om een soort KEMA-keurmerk voor smartshops op te zetten zodat voor de klanten duidelijk is bij welke smartshop ze gedegen advies kunnen inwinnen.

93

Daarnaast moet de gemeente aandacht besteden aan het feit dat producten die in smartshops worden verkocht als genotsmiddelen of stimulanten, tegenwoordig in sportscholen worden verkocht als gezondheidsproducten.

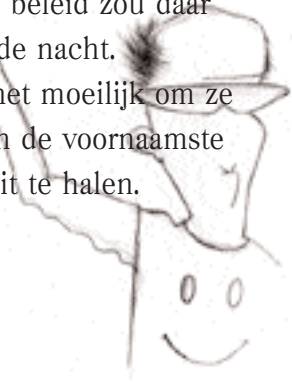
Legaliteit en eigen verantwoordelijkheid

Over het algemeen lijkt het erop dat men wat drugsgebruik betreft redelijk verantwoordelijk is. Het uitgaanspubliek is relatief wat ouder geworden (dertigplussers blijven stappen) en de kennis op gebied van drugswerking en bijverschijnselen is redelijk goed. Hierdoor gebeuren er minder drugsgerelateerde ongevallen dan in het verleden. De meeste onderzoeken naar drugs- en alcoholgebruik in het uitgaanscircuit spitsen zich toe op jongeren. Het zou geen kwaad kunnen als de dertigplusser ook eens onder de loep wordt genomen. Deze zit minimaal tien jaar langer in het uitgaanscircuit en heeft mogelijk een patroon van drank- en drugsgebruik opgebouwd. Met name het erkennen van een drankprobleem is vrijwel alleen mogelijk na een aantal jaren van misbruik. Men raakt langzaam in een web van problemen waarvan het onduidelijk is of drank de oorzaak is of het gevolg.

De Nachtwacht is van mening dat het recreatieve, drugsgebruikende uitgaanspubliek niet strafbaar zou moeten zijn. Volwassen mensen zouden zelf de verantwoordelijkheid moeten dragen voor eigen lichaam en geest. Voorlichting vervult daarom een essentiële rol. Men moet wel genoeg op de hoogte zijn van het goedje dat je tot je neemt. Een drugsvrije stad is ons inziens geen goed uitgangspunt. Immers: waar mensen zijn zullen verdovende middelen zijn, een eeuwenoud patroon dat niet valt te doorbreken. Het beleid zou daar realistisch op afgestemd moeten zijn met name in de nacht. Het feit dat drugs illegaal te verkrijgen zijn, maakt het moeilijk om ze te controleren op waarde en kwaliteit. Dit is een van de voornaamste redenen om de drugshandel uit het criminele circuit te halen.

* Hulp nodig? Surf naar www.jellinek.nl

veiligheid,
nood-
steving en
hand-
having

Veiligheid is een codewoord van deze tijd. Iedereen heeft er recht op en de overheid moet het garanderen. Zo denkt niet alleen de burger, ook de overheid zelf denkt als een regisseur des vaderlands veiligheid te moeten organiseren. Of dit nou wordt geleverd door een overheidsinstantie als de politie of via regelgeving door geprivatiseerde organisaties.

Is veiligheid een realistisch gegeven of is het slechts een kwestie van perceptie? Iedereen heeft zo zijn eigen angsten of beleving van veiligheid. De één maakt zich zorgen over verlies van zijn bezittingen of van zijn status. De ander gaat de straat op met angst voor verkrachting of beroving. Sommige mensen vrezen zelfs voor hun leven! Helaas komen al deze vormen van bedreiging ook voor in onze maatschappij en zijn ze allang niet meer louter ver van ons bed. Veel van deze angsten zijn gebaseerd op slechte ervaringen. Het is dus ook terecht dat de hiervoor genoemde gevaren met man en macht door de hele maatschappij worden bestreden. Het gezag moet zich hiermee uiteraard bemoeien, maar dit werkt het best als alle bij veiligheid betrokken partijen samenwerken.

Voorbij het gedogen

De westerse samenleving houdt zich in de basis vooral bezig met het uitsluiten van risico: het leven moet zich op een zo zeker mogelijke wijze afspelen. De levensstrategie houdt in : van A naar B zonder kleerscheuren. Als dat ook werkelijk het geval zou zijn, dan is elk leerproces bij voorbaat uitgesloten. Hier komt dan ook nog de overheid om de hoek kijken. Deze rent onder druk van de politiek hard mee om de veiligheid van de risicoloze maatschappij te faciliteren.

Op het moment dat de overheid zich gaat bezighouden met regelgeving en handhaven, vallen er ook spaanders. Het is bijna onmogelijk om wet en regelgeving zo toe te spitsen dat iedereen er goed vanaf komt. Daarom is onvolmaakte regelgeving zo mooi: het schept ruimte voor creatief denken. Toespitsen van de regels is het sterfhuis van mogelijkheden en verrassingen. Natuurlijk moet risico binnen bepaalde grenzen blijven en is niet iedereen in staat om zelf te bepalen wat wel kan en wat niet. De gedachte leeft dat de overheid zich tot taak heeft gesteld om onze hele maatschappij tot de laatste letter te beschrijven. Dat lijkt logisch; er is een groot ambtenarenapparaat aan het werk om de maatschappijbijbel van regelgeving te vervolmaken. Een ander apparaat is bezig met handhaven. Maar we moeten niet vergeten dat de politiek de aanjager is van regelgeving en handhaving. Eén van de gevolgen daarvan is: Gedogen is uit, handhaven is in. Ook de overheid kent zo zijn trends. Maar uiteindelijk is toch de stemmer, het individu, verantwoordelijk.

De Nederlandse bevolking en de overheid zijn sterk beïnvloed door de vuurwerkramp in Enschede en de cafébrand in Volendam, twee zeer ernstige rampen. De overheid is vooral ook geschrokken van de verantwoordelijkheid die de politiek de overheid toedeelt. De vraag blijft natuurlijk in hoeverre een overheid verantwoordelijk wordt gesteld. De rechtszaken betreffende deze rampen spitsten zich uiteindelijk dan ook toe op de rol van de betrokken personen. De burger stelt dat de overheid verantwoordelijk is voor de handhaving en de controle op gemaakte afspraken. Aan de andere kant is de burger geïrriteerd als hijzelf als persoon of als ondernemer om dezelfde redenen wordt beperkt. Hier dreigt eigenbelang een te grote rol te spelen.

Is de overheid wel eindverantwoordelijk? Is het individu niet in staat om zelf te beslissen wat goed voor hem/haar is? Men moet ook zelf bereid zijn om verantwoordelijkheid te dragen. De keuze om ergens binnen te gaan is een persoonlijke keus (illegaal feest), net als de keuze om iets te eten (rauwmelkse kaas), om iets te drinken, roken of slikken alcohol, sigaretten, medicijnen, hasj, smartdrugs en andere drugs) en om te sterven (zelfgekozen euthanasie). Mensen doen altijd al wat ze zelf beslissen. En zo moet het ook zijn. Daar helpt geen Europese wet of Nederlandse Regelgeving tegen.

De veilige nacht

In de loop van de tijd is er qua veiligheid van de nacht veel veranderd. Waar vroeger zeker bij clubs sprake was van het wilde westen aan de deur, is nu dankzij het portiersdiploma veel ten goede veranderd. Onder druk van de overheid is het nachtleven op het gebied van veiligheid de laatste tien jaar bezig met een inhaalslag. Dat geldt niet alleen de portiers, ook de verplichte papieren voor sociale hygiëne vormen een stap voorwaarts. Tegenwoordig weten mensen die werken in het nachtleven hoe te handelen bij calamiteiten. Waar vroeger de politie liever niet gebeld werd uit angst voor een slechte naam, is dat nu de normaalste zaak van de wereld. Camera's binnen de horecaconcentratiegebieden en de clubs dragen bij tot verhoging van de veiligheid.

Wel is er een geluid te horen binnen de horeca dat de overheid doorslaat met het opleggen van brandweereisen. Deze eisen worden steeds uitgebreider.

Een ander terrein is de nachtelijke straat, veelal de plek waar geweld escaleert. Volgens het Informatiepunt Lokale Veiligheid is het geweld de afgelopen jaren alleen maar toegenomen. Schuldigen zijn meestal

mannen jonger dan vijftientig in al dan niet beschoonen toestand. De meeste geweldsdelicten vinden plaats op de openbare weg. Samenwerking tussen horeca, bewonersorganisaties, politie, gemeente en justitie blijkt in de praktijk goed uit te pakken. Door overleg kan een specifieke kennis voor een bepaald gebied opgebouwd worden. Alle partijen leveren een bijdrage op het terrein waarvoor ze staan. De gemeente levert een veilige fysieke ruimte, politie extra surveillance, justitie lik-op-stukbeleid, horeca alcoholmatiging en extra toezicht en bewonersorganisaties positieve input. Op deze manier kunnen tal van zaken, van overlast tot onbegrip, bespreekbaar worden gemaakt.

Van een daadwerkelijke samenwerking tussen politie en horeca getuigt het volgende voorbeeld: Een betrouwbare horecaondernemer constateert een groot drugsprobleem in zijn zaak. Hij neemt contact op met de politie en samen gaan zij het probleem aanpakken en

oplossen: zonder inval van het horeca-interventieteam, zonder sluiting en zonder straf voor de ondernemer. Op deze manier zijn er natuurlijk veel meer problemen op te lossen. Het draait daarbij om vertrouwen tussen de ondernemer en de overheidsdiensten. Als het de gemeentelijke diensten, zoals de milieudienst, de politie, de brandweer en de afdeling vergunningen, lukt om een werkelijke vertrouwensband op te bouwen met de ondernemer, dan kan er een situatie ontstaan waarbij zaken bij voorbaat geregeld kunnen worden. Dit heeft slechts kans van slagen als de ondernemer het gevoel van opgelegde regelgeving kwijtraakt. Hier spelen voorlichting, overleg en communicatie een grote rol.

Koninginnenacht en Koninginnedag

De Nachtwacht hoopt op een geleidelijke terugkeer van de Koninginnenacht. Na jaren van afwezigheid is het tijd voor een herinvoering en dan wel met een georganiseerde nacht, een nacht die zich voornamelijk binnen afspeelt. De dag en nacht lijken beiden stuk te lopen op angst voor de openbare orde en veiligheid. Meer organisatie en ontwikkelen van ideeën kunnen bijdragen aan een veiligere en leukere dag en nacht met minder risico. Voor de nacht spelen wij met ideeën als een autovrije binnenstad, het verbannen van grote commerciële belangen en het voorkomen van taps op straat. Alle culturele instellingen en centra zouden moeten meewerken om Koninginnenacht behalve een volksfeest ook een cultuurfeest te laten zijn. Zo hoeven de Amsterdammers de stad niet meer te ontvluchten om plaats te maken voor jongeren van buiten de stad. Het moet niet uitsluitend een feest met dance voor jongeren zijn, maar een feest voor een grote diversiteit aan mensen. Clubs zouden langer open moeten blijven. De vrijmarkt zou wat ons betreft in de nacht kunnen beginnen. Zonder alcoholverkoop, zonder grote

commerciële belangen en met een autovrije binnenstad kunnen mensen alleen verkopen wat ze kunnen dragen. Bovendien zou Koninginnenacht dwars door alle stadsdelen gevierd moeten worden. Van het Westerpark tot de Heineken Music Hall, van de Meervaart tot Hotel ArenA in Oost.

Ook de dag kan een culturele injectie gebruiken en zou niet alleen in het centrum moeten plaatsvinden. Laat de stadsdelen ook met plannen komen: verbind er een prijsvraag aan. Spreiding kan zorgen voor een waar volksfeest en voor ontlasting van het stadshart. Zowel de dag als de nacht behoeven een goede organisatie en logistieke begeleiding. Laat Koninginnedag en -nacht langzaam uitgroeien tot een event waarvan de hele stad meegeniet en in de loop der jaren alleen maar beter van wordt.

De Nachtwacht begrijpt dat deze inhoudelijke en mentaliteitsverandering ten aanzien van de Koninginnenacht en -dag niet van het ene op het andere jaar is doorgevoerd, maar tijd nodig heeft. Maar laten we alvast beginnen: kom als Amsterdammers met leuke initiatieven. Laten we in 2004 een begin maken om het jubileumjaar 2005 met z'n allen groots te kunnen vieren.

Regelgrenzen

Er zijn in de stad nogal wat verschillen in regelgeving en wij juichen het dan ook toe dat stadsdeel-Centrum dit probeert open te breken met de horecanota. Helaas is voor invoering daarvan een aanpassing van de Algemeen Plaatselijke Verordening nodig. Daar deze APV geldt voor de hele stad, is de nota opeens ook een zaak geworden van de centrale stad, die hierover beslist. Om iets te veranderen, zal het uiteindelijk in de gemeenteraad moeten worden behandeld.

Pas daarna zou de nota iets kunnen veranderen voor de hele stad. In de nota wordt onder andere gesproken over het beëindigen van gunstenstops. Gunstenstops zijn maatregelen die zijn ingevoerd om het leefklimaat te beschermen. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat een horecazaak in een bepaald gebied niet mag uitbreiden. Dit kan zorgen voor rechtsongelijkheid. Vooral als je een zaak hebt op de grens van zo'n gebied. Café Lux in de Marnixstraat is zo'n zaak op de grens van horecaconcentratiegebied Leidseplein waar andere regels gelden. Dit dj-nachtcafé kan niet uitbreiden met de ruimte ernaast om dat daar een gunstenstop op zit. Wel kan Joop van den Ende aan de overkant een theater beginnen en aan de achterkant van het Café breidt de Stadsschouwburg uit. Op zijn minst kunnen de gunstenstops regelmatig worden herzien worden. Zo'n dj-café kan ook belangrijk zijn voor deze buurt.

102 Een ander punt uit de horecanota is het vrijgeven van openingstijden. Niet met het idee een vierentwintiguurshoreca te creëren, maar om het verschil tussen dag-, avond- en nachtzaken op te heffen. Een nachtzaak mag bijvoorbeeld pas om 22:00 uur de deuren openen. Dit betekent dat er overdag nooit iets in die ruimte mag gebeuren, wat op zijn beurt de exploitatie zwaarder maakt. Daarnaast biedt dit ook minder ruimte voor nieuwe initiatieven.

De Nachtwacht kan niet wachten totdat de nota vertaald wordt naar beleid, dat zou een aanzienlijke sprong voorwaarts zijn.

De Nachtwacht hoopt op een doordachte algemene regelgeving, die globaal een richting aangeeft en waar ruimte blijft voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. Dus wel doordacht, maar niet toegespitst op elk detail. Een organische wetgeving die meedenkt en meegroeit met de wensen en vereisten van de maatschappij, die niet alleen verboden en grenzen stelt, maar ook uitlegt, meedenkt en

kansen biedt. Een regelgeving zou ook niet alleen moeten gaan over wat niet mag (negatief), maar ook over mogelijkheden (positief). Wij zijn voor het implementeren van voorlichting in regelgeving; naast vergunningaanvraag, ook altijd informatieverschaffing. Dus geen vergunningverstrekker (opgelegde macht), maar een consulent (informatief en meedenkend). Wat veiligheid betreft hechten wij eraan dat meer mensen hun eigen verantwoordelijkheid hoog opnemen. Horeca kan hierin een cruciale rol spelen. Daarnaast kan ook de bezoeker van het nachtleven aangesproken worden op zijn of haar betrokkenheid bij een veilige nacht.

Wij zetten ons in om bruggen te slaan tussen horeca en overheid, bezoekers en bewoners met de gedachte dat regels middelen zijn en geen doel.

vrijheid van expressie, voor de ontwikkeling van nachtcultuur

In de jaren negentig deed de Dancecultuur haar intrede in onze stad. Het uitgaansleven, voorheen alleen beleefd door een relatief kleine (veelal elitaire) groep mensen, werd binnen een periode van tien jaar een industrie waarbij massaal feesten en festivals uit de grond werden getrokken en de bezoekersaantallen van clubs verveelvoudigden. Deurbeleid bestond wel, maar was nog niet zo gespannen als het hedendaagse deurbeleid. Er werden allerlei locaties gebruikt voor de meest uiteenlopende feesten. De overheid was hier niet op bedacht. Sterker nog, de overheid had geen idee waar ze mee te maken had. Het uitgaansleven groeide in rap tempo en het was onmogelijk het kaf van het koren te scheiden. Wat kon wel en wat kon niet? Het gedoogbeleid 105 ten aanzien van seks, drugs en rock-'n-roll schepte een vruchtbare voedingsbodem. Maar door te veel uitwassen kon er geen controle meer uitgeoefend worden. De handhaving van regelgeving werd een prioriteit. Het uitgaansleven, toch al niet het lievelingskind van de overheid, is langzamerhand bestempeld tot probleemkind. Dit proces heeft er toe geleid dat Amsterdam van een vrije stad is veranderd in een nette stad met strikte regels.

In het vrije, nachtelijke Amsterdam hebben verschillende kunstvormen in de spotlight gestaan. Videokunst en voedselkunst hebben hun intrede gedaan, schrijvers en modeontwerpers zijn door het nachtleven geïnspireerd geraakt, er zijn veel nieuwe muziekstromingen ontstaan en performers hebben in de nacht hun toneel gevonden.

Aanschoffelen van de humuslaag

In de jaren tachtig en, begin jaren negentig was er in Amsterdam voldoende ruimte voor creativiteit. De Amsterdamse nachtcultuur stond hoog aangeschreven. Artiesten vanuit de hele wereld hielden hier hun premières, van performancekunstenaar en mode-icoon Leigh Bowery tot zangeres Björk, van de hippe band Deee-lite tot de wereldberoemde dj Carl Cox. Maar de commerciële jaren negentig, de schaalvergroting, de groei van de stad en de striktere handhaving van regelgeving hebben de Amsterdamse humuslaag voor creativiteit aangetast. Was het destijds nog mogelijk een evenement zonder vergunning neer te zetten, nu staat de politie of de ME (inclusief hondenbrigade) zonder pardon op de stoep om de boel op te doeken. De commerciële belangen en risico's rond veiligheid worden te groot bevonden.

Inmiddels ruilen kunstenaars en andere creatieve mensen Amsterdam in voor een stad met meer ruimte en perspectief. Vrije geesten begeven zich naar Rotterdam, Barcelona of Berlijn, waar meer bewegingsvrijheid wordt ervaren. Buitenlandse organisaties en veel Amsterdamse organisaties wagen zich niet meer aan onze prijzen en aan ons vergunningstelsel. En terecht. Ontwikkeling van broedplaatsen wordt gedemotiveerd. In vergelijking met dit moment waren er in de jaren tachtig vier maal zoveel broedplaatsen. Met broedplaatsen bedoelen wij zelfstandige initiatieven voor ontmoetingsplekken van kunstenaars en andere creatieve geesten die allen ook een functie hebben in de nacht. Het huidige broedplaatsenbeleid van de gemeente, dat als vangnet moet dienen voor het tekort aan plekken voor kunstenaars, voorziet hierin niet. Tevens heeft het veranderende sponsorbeleid gezorgd voor het

verdwijnen van belangrijke culturele evenementen, zoals het Drum Rhythm festival. De Nachtwacht wil dat de humuslaag weer wordt aangeschoffeld en bemest.

Het wordt tijd dat Amsterdam gaat investeren in de toekomst van de nachtcultuur. Misschien passief door het hervatten van het gemeentelijk gedoogbeleid ten aanzien van creatieve initiatieven. Maar gezien de hedendaagse focus op belangen en risico's denkt de Nachtwacht eerder aan actief stimuleren, door - als gemeente en verwante instanties, zoals het AFK - te faciliteren: ten eerste met ruimte in en inzichtelijk maken van regels (ofwel het vergunningenbeleid); ten tweede met het vrijgeven van diverse ongebruikte locaties en ten derde met (grote, maar juist ook met makkelijk te verkrijgen kleine) subsidies. Ook Amsterdamse bedrijven zouden zich eens van hun beste kant kunnen laten zien door de aloude functie van mecenas op zich te nemen.

Seks

Te strikte handhaving van de regelgeving (en de dreiging ervan) laat momenteel weinig ruimte voor vrijheid van expressie, met name op het gebied van seks. In de horecanota van dit jaar van het stadsdeel Amsterdam-Centrum staat het volgende:

“Overigens zijn in dit kader ook ontwikkelingen die het DB minder wenselijk vindt. Zoals seksualisering van de horeca. Het gaat dan vooral om bepaalde vertoningen van erotische aard. Deze vorm van exploitatie van een horecagelegenheid acht het DB strijdig met het bestemmingsplan en wordt niet toegestaan. Het DB komt met een aparte notitie over dit aspect.” (pagina 6, ‘Mengformules’)

Wat wordt er precies verstaan onder de seksualisering van de horeca? Feitelijk betekent het dat horeca een seksuele functie krijgt. Wanneer krijgt horeca een seksuele functie? Het nachtleven heeft als uitlaatklep altijd een seksuele functie. Dit is volgens de Nachtwacht een positieve functie. Openheid in seksualiteit is een belangrijke westerse en vooral Nederlandse verworvenheid.

Bij uitstek wordt in de nachtcultuur gewerkt met de verschillende waarden van seksualiteit: met identiteit, spanning, schoonheid, ranzigheid, marginaliteit, wildheid etcetera. De aard van de nacht, als tegenpool van de dag, leent zich hiervoor uitstekend. In performances op podia, video, muziek en flyers wordt gespeeld met deze waarden, zonder dat het direct de bedoeling is seksueel genot te bieden. Het gaat erom mensen te bewegen. Dit kan op subtiele of op choquerende wijze. Met deze seksuele uitingen wordt seksualiteit dus niet ingezet als commercieel middel, maar als middel van expressie.

De hierboven beschreven seksuele uitingen zijn geen 'core business'; het gaat hier niet om seksexploitatie. Dat er in de Escape een 'Erotic Fantasy Night' wordt georganiseerd, wil nog niet zeggen dat er sprake is van seksualisering. Als we terugkijken waren de thema's van club RoXY een stuk minder onschuldig dan de thema's die tegenwoordig in de clubs worden tentoongesteld. Het verbaast ons dat Escape op het matje is geroepen voor deze 'Erotic Fantasy Night' waar in een modeshow blote borsten waren te zien. Ons inziens valt dit niet onder seksualisering of het om commerciële doeleinden inzetten van seks, maar onder vrijheid van expressie. De seksuele uitingen in clubs zijn vooralsnog niet meer dan een bonus van een avond en genereren over het algemeen geen extra inkomsten.

Daarnaast baart de manier waarop de Escape op het matje werd

geroepen zorgen: 'undercoverambtenaren' hebben ongevraagd foto's gemaakt. Daarna werd gedreigd de horecaverunning van de Escape in te trekken als vergelijkbare optredens nog eens zouden plaatsvinden: omdat voor een dergelijk optreden een vergunning voor seksexploitatie noodzakelijk zou zijn en deze slechts wordt uitgegeven binnen de rode contouren van de stad, zoals op de Wallen. Dit in een tijd waar in de reclame elk kaasblokje wordt aangeprezen door een blote dame en videoclipjes bol staan van de geiligheid. Wij hopen dan ook dat dit optreden tegen de Escape een vergissing is.

Paaldanstrend

Toch ook het feit dat strikt genomen bedrijven als de Zebra Lounge (Leidseplein) en Female & Partners (Spuistraat) naar de Wallen zouden moeten verhuizen vanwege hun exploitatie van seks (acts en attributen) is een heikel punt. Niet alle seksexploitatie is hetzelfde en deze dient daarom ook niet over één kam te worden geschoren.

De Zebra Lounge is een trendy bar, waarbij paaldansen centraal stond, totdat werd ingegrepen. Het paaldansen in trendy bars is overgewaaid uit andere Europese steden zoals Londen. Het is daar niet ordinair, maar wordt gezien als hip en eigentijds. Bezoekers van de Zebra Lounge zal je niet gauw tegenkomen op de Wallen. Female & Partners zou eveneens geen goede zaken doen op de Wallen. Zij heeft zich tot nu toe altijd bewust willen onderscheiden van andere seks-winkels. Van beide zaken is het imago

eigentijds en eigenwijs, wat juist zo goed is buiten de rode zones. Nieuwe initiatieven als deze horen niet onder oude regels te vallen. Het zou goed zijn om nieuwe initiatieven en tendensen op dit gebied de kans te geven zich te ontwikkelen. Wie weet ontpoppen zich dan een aantal interessante zaken in verschillende stadsdelen. Dit kan een verrijking en modernisering van de stad betekenen. Het brengt seks dichterbij de jongeren die zich hiermee beter kunnen identificeren dan met de zaken op de Wallen. We weten dat het bestemmingsplan een en ander niet toelaat, dus wat de Nachtwacht betreft wordt het bestemmingsplan aangepast.

Museum versus club

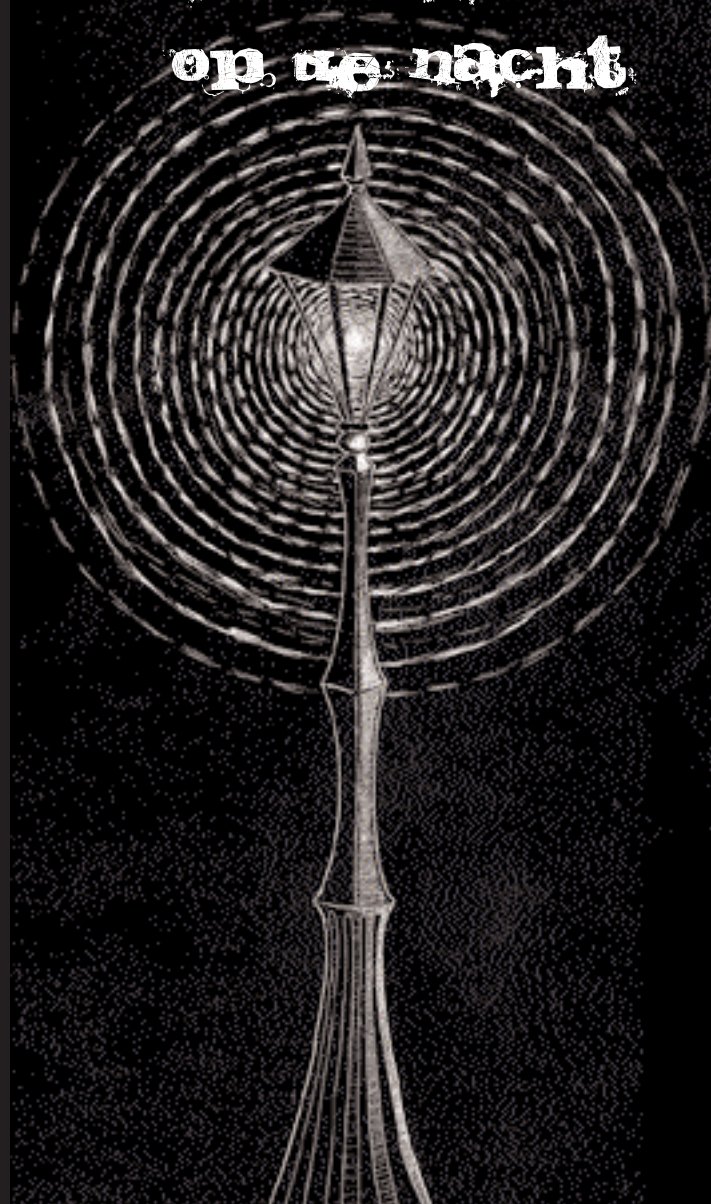
Het verschil tussen een museum en een club, als witte versus zwarte plaats van expressie, is interessant. In beide plaatsen gaat het om de beleving van kunsten. Het museum als witte doos en de club als zwarte doos, in te richten door curator of programmeur. Als je deze plaatsen in scherp contrast tegenover elkaar zet, is de beleving in de witte plek vooral passief en in de zwarte doos interactief. In de witte doos is context verdwenen, helemaal als er ook nog eens een lijst om het werk hangt. In het heldere wit is het werk dat wat het is, het staat op zichzelf. De constructie van het werk wordt voor de bezoeker zo inzichtelijk mogelijk gemaakt. In de zwarte doos gebeurt precies het tegenovergestelde. Hier wordt context gecreëerd. Licht- en geluidseffecten in het donker desoriënteren en maken de bezoeker één met de plaats. Juist om deze mystieke beleving worden de kunsten in de club meestal niet als Kunst beschouwd.

In het museum wordt Kunst op de constructie, op het rationele beoordeeld.

In de club wordt geëxperimenteerd binnen de sfeer van vrijheid van expressie. Hier worden kunsten niet beoordeeld en staan ze los van tendensen in de kunstcritiek. De nacht is een vrijplaats.

stadsilluminatie, visioen

op de nacht

De Nachtwacht bracht vanouds het licht in Amsterdam. Om veiligheid aan de rijke burgers te bieden begeleidde hij hen met lantaarns door de nacht. De nacht was donker, onleefbaar. Zonder licht een vrijplaats voor roversbendes en gevaarlijk omdat je zo de gracht in kon vallen. Bij mist werden er daarom wel touwen langs de grachten gespannen. Het weinige licht kwam van rijke particulieren die lichten voor hun huizen hingen om mensen op hun woning te attenderen.

Waar licht in den beginne alleen voor oriëntatiedoeleinden beschikbaar was en alleen rond de Nes en in de chique buurten werd aangestoken, bracht de overheid, door nieuwe techniek mogelijk gemaakt (eerst met waskaars (1595), dan met olie (1663), daarna met gas (1840) en na de uitvinding van Edison (1882) elektrisch), de stadsverlichting stap voor stap door de gehele stad.

Niet door enige visie gehinderd is het buitenlicht in Amsterdam sindsdien verworden tot een kakofonie van vaak platte en ondoordachte lichtwildgroei. Amsterdam verdient beter.

Avontuur

Licht in de nacht is er in eerste instantie voor de veiligheid. Maar al te graag verlichten wij de donkere gaten in de stad om criminaliteit tegen te gaan. Dit licht is zuiver functioneel. Je kan gevaar zien aankomen en zo werkt het preventief. Maar te veel licht kan ook voor

ellende zorgen. Immers, een kil verlichte stad deprimeert. Veel licht is niet nodig. Denk aan een nachtlampje in een kinderkamer dat alle angst voor het kwade in de nacht wegneemt.

Licht dient doordacht te worden geplaatst. Zeker als het daglicht ontbreekt is licht een sfeerfactor. Het heeft een belangrijk psychologisch effect op mensen. Zo geeft gericht licht, ofwel spotlicht, een intiemere sfeer dan een ongerichte waaier van licht. Volgens de Nachtwacht zorgt sfeervol licht voor goed geluimde burgers en positieve, onderlinge contacten. Dat betekent overigens niet dat er 's nachts overal spotlights aan moeten. De stad mooi uitlichten kan alleen met een goed oog voor volume, horizon, contrast en routing. Het vereist het vakmanschap van specialisten. De Nachtwacht pleit voor een overallvisie op de verlichting van Amsterdam, iets wat de stad op dit moment ontbeert.

Typerend voor Nederland en voor Amsterdam zijn de open gordijnen in de avonduren. Dit geeft een kijkje in het privé-leven van de Amsterdammer en brengt de Hollandse gezelligheid op straat. Hierdoor wordt de straat niet meer gevormd door platte gevels. De kijkdozen geven inzicht in het werkelijke volume van het gebouw. Dit maakt de stad interessanter en spannender. Jammer genoeg inspireert het licht veel te weinig architecten. Mooie voorbeelden van moderne gebouwen waarbij hiervan wel gebruik is gemaakt, zijn het ING-gebouw langs de A10 en de Stopera aan de kant van de opera: deze stralen 's nachts van binnen naar buiten. Ook het Warmte Overdracht Station aan de Schepenbergerweg is prachtig; bij nacht laat het licht zien wat binnen plaatsvindt. Het laatstgenoemde, verafgelegen gebouw ziet bijna niemand in de nachtelijke uren, en dat is jammer. Het centrum van Amsterdam lijkt nauwelijks van dit soort avontuurlijke bouwkunst gebruik te maken.

Baken

Bijzonder verlichte gebouwen in de stad zijn bakens bij nacht, manieren om je weg te vinden. Bakens van de dag worden verwisseld voor die van de nacht: mede hierdoor maakt het de stad tot een andere wereld. Als voorbeeld noemen we de MacBike shop op het Mr. Visserplein, een lampion van glas bij een rotonde die belangrijke verkeersaders met elkaar verbindt. Ook de door gekleurde neon verlichte ribben en contouren van bijvoorbeeld het Okura Hotel en de RAI zijn subtiele stadsbakens.

Het valt de Nachtwacht op dat de meeste architecten totaal geen rekening houden met het effect van hun gebouwen bij nacht. Een gebouw bij dag is zoveel anders dan bij nacht. Licht en schaduw zijn mooie middelen. Af en toe wordt geprobeerd het achteraf goed te maken, vaak gebruikmakend van een of ander goedkoop showlichtbedrijfje dat naar de pijpen moet dansen van kitschminnende directies en conservatieve ambtenaren, zoals de makkelijk in kleur uitgelichte Postbankgebouwen langs de Haarlemmerweg en het World Fashion Center aan de ringweg A10-west. Licht bij nacht blijkt vaak een sluitpost op het budget van de te bouwen gebouwen, terwijl het een belangrijke factor is voor het gebouw zelf, voor de uitstraling van de gebruiker en de functie van het gebouw in de stad. Als architect en stedenbouwkundige ben je volgens de Nachtwacht verplicht om het effect van jouw gebouw of stadsontwerp bij nacht mee te nemen. Het bevordert de sfeer van de stad.

Een stad als Rotterdam doet het veel beter. Rotterdam heeft bijvoorbeeld de bedienbare lichtmasten op het Schouwburgplein, de gekleurde lichtlijnen in de flats op de Boompjes, de bewegende, groene lichtpunten aan de gevel van het KPN-gebouw en de spectaculair uitgelichte bruggen over de Maas.

Rotterdam is de stad van de nieuwe gebouwen en lijkt daardoor makkelijker te kunnen scoren met lichtontwerpen. Amsterdam is de stad van de wereldberoemde oude grachtengordel maar slaat uit nonchalance en gebrek aan zelfrespect een flater met de belichting daarvan. De belichting is versnipperd en ondoordacht. Het Anton Pieck-gevoel door het goedkope, vaak slecht onderhouden kermislicht is een aanfluiting en niet van deze tijd. De grachten zelf zijn zwarte

geulen in een slecht decor van her en der plat aangelichte gevels. De enorme, ouderwetse lichtbakken maken gebruik van natriumlampen, die elke kleur doen verbleken tot doffe grijstinten. Kom op Amsterdam, wees trots op het mooiste dat je in huis hebt! Maak gebruik van de nieuwe technieken om de grachtengordel uit te lichten op een waarlijk moderne wijze die eer doet aan de stad bij nacht. Denk aan het subtiel aanlichten van waterspiegel en kademuren, denk aan strijklicht onder de bruggen en het volumineus uitlichten van de fragiele, witte Magere Brug in plaats van zijn vormen te beplakken met goedkope prikkabels.

Make things better

Het lijkt een prijzig verhaal, doch besef dat de innovatieve, veelzijdige mogelijkheden van LED-verlichting zeer kostenbesparend zijn. De lampen gaan lang mee, verbruiken weinig energie en zijn zeer handzaam. Hier is eindelijk een fantastische rol weggelegd voor Philips. Het grote Philips, dat zich lijkt te schamen voor zijn aanwezigheid in de hoofdstad, bracht eerder opmerkelijk licht in Eindhoven en zorgde voor een prachtig lichtplan in Lyon. In Amsterdam geeft het bedrijf geen thuis. Een spectaculair, modern verlicht Amsterdam zou een fantastisch visitekaartje zijn voor zowel de stad Amsterdam als voor Philips zelf. Oké, heren van de directie, LED's make things better!

Tekenen van modern inzicht in stadsverlichting zijn de laatste jaren langzaamaan te herkennen in het stadsbeeld. We zijn blij met de subtiële lichtsporen in de Leidsestraat. Ze bakenen de tramrails af van het voetgangersgebied en geven tegelijk een wandelroute aan die de verbinding vormt tussen verschillende uitgaansgebieden: het Leidseplein, de Reguliersdwarsstraat en het Rembrandtplein.

Het licht is niet storend, het geeft rust en straalt een chique sfeer uit. De Leidsestraat, eens berucht om zijn agressie vormt nu een prettiger wandelroute bij nacht. Het lichtontwerp, dat chique en fragiel oogt, zorgt voor respect van de nachtbewoners. Goed onderhoud is daarbij cruciaal.

Het zou mooi zijn als Amsterdam dit lichtontwerp doorzet door alle uitgaansgebieden. Verlichte sporen tussen de horecaconcentratiegebieden zorgen voor eenheid en duidelijkheid.

Nachtelijk elan

Maastricht is een van de weinige plekken in Nederland die er bij nacht prachtig uitziet. De verlichting van bijvoorbeeld het Vrijthof geeft de stad veel allure. De pleinen in Amsterdam, op het Amstelveld na, zijn hiervan gespeend. Het Leidseplein is geen plein doch een kruispunt. De 'niet-te-betreden', tuttige bloemperkjes voor het Citytheater, de onoverzichtelijke, rommelige infrastructuur, de lullige verlichting en de pontificale, onheilspellende, donkerblauwe ME-bus (onwelriekend naar grimmig machisme) maken het geen plein voor de Amsterdammers zelf.

Zo ook het Rembrandtplein. Waarom krijgt het plein dat genoemd is naar onze grootste schilder niet de allure terug die het eens heeft gekend? We stellen voor het beeld van Rembrandt fier en trots te laten prijken op een open flaneerplein, zonder hekjes rond idiote veldjes en bloemperkjes. Dit alles natuurlijk prachtig verlicht.

De Nachtwacht hoopt op een nieuw nachtelan voor de nieuw te ontwikkelen IJ-oeveren. Enkele van de vele ideeën zijn een lichtspel van de gebouwen met het water, een groot videoscherm op een van de gebouwen aan de overkant van het Centraal Station en met elkaar communicerende lichtkunstwerken langs het IJ.

Amsterdam zal een stad zonder brug over het IJ blijven. Juist het vervoer met ponten zou extra aandacht moeten vestigen op bepaalde pekken langs de IJ-oeveren. Er wordt gedacht aan nachtelijk IJ hoppen, waarbij veerboten de Amsterdammers en hun gasten fêteren op een vaartocht die leidt langs prachtige gebouwen, stadsstranden met kampvuren en aan het water gelegen terrassen.

De Zuid-As zou als nieuw paradepaard van de stad een indrukwekkende toegangspoort tot Amsterdam kunnen zijn, iets dat deze stad op dit moment mist. De gebouwen aan de A10 zijn 's nachts meestal niet bijzonder verlicht. De verlichting door aftandse lichtmasten is armoedig. En toegangswegen tot de stad zoals de Wibautstraat zijn grote zwarte gaten, terwijl zij hun bezoekers ook bij nacht hartelijk welkom zouden moeten heten met uitbundig licht.

Stralende kunstwerken

Behalve dat weinig wordt nagedacht over het effect van gebouwen in de nacht, worden ook kunstwerken vaak alleen voor de dag gemaakt. Er wordt nauwelijks nagedacht over het al dan niet uitlichten ervan. Sommige kunstwerken vormen hierop een uitzondering. Denk aan het object van Jeroen Henneman op het Belastinggebouw. Henneman maakte ooit een onheilspellend bewegend wit neon Christus kruis voor het dak van Paradiso, wat is daarmee in godsnaam gebeurd? We betreuren het verbieden van de Volkswagen Kever vol gloeilampen. Dit mobiele, flitsende kunstwerk fleurde de Amsterdamse nacht op. De auto werd verboden door de afleiding die het zou veroorzaken voor het verkeer, erg jammer!

De Mediamatic-supermarkt vlak bij de IJ-tunnel is natuurlijk een prachtig voorbeeld. Het toont af en toe videokunst en spreekt zo in de nacht zijn functie als multimediegebouw uit. Jammer genoeg is de film- en televisieacademie op het Mr. Visserplein een introvert bastion

van creativiteit. Aan het gebouw zelf zie je niet wat binnen gebeurt. Waarom geen projecties aan de buitenkant en filmvertoningen bij nacht op het binnenplein? Ook graffitikunstenaars denken alleen aan het effect van hun werk bij daglicht, terwijl zij vaak 's nachts in alle geniep hun spuitbus ter hand nemen. Maak eens gebruik van fosforverf! Zo'n kunstwerk straalt tenminste ook bij nacht. De nacht, de plaats van kunstenaars, schreeuwt zelf om meer kunstwerken.

Masterplan

Grote lichtreclames in de stad geven Amsterdam het aanzicht van een Westerse wereldstad. Natuurlijk moet ook hierover worden nagedacht, niet overal staan deze reclames even mooi. Lichtreclame moet gebundeld worden, dan geeft het impact. Laat Times Square in New York, Piccadilly Circus in Londen en Shibuya in Tokio een voorbeeld zijn.

Amsterdam is een rommeltje qua licht en mist creativiteit en durf. De stad lijkt niet trots te zijn en verstopt zich in het donker. Ze hoort juist trots te zijn op wie zij is, ook bij nacht. Dit zou zich moeten vertalen in een geregisseerde actie om de stad te verbeteren. Amsterdam heeft een masterplan nodig voor haar aangezicht bij nacht. Er is op dit moment nog geen sprake van een analyse. Een lichtregisseur en/of een lichtraad, net als een kunstraad bestaande uit lichtkunstenaars en visionaire architecten, zou een verrijking zijn. Het masterplan zou voor alle stadsdelen moeten gelden en dus door de centrale stad gedragen moeten worden, rekening houdend met harmonie maar zeker ook met de grote diversiteit die onze stad kenmerkt. Deze lichtraad zou daarnaast ook eens na kunnen denken over grootse kerstverlichting met een echt grote boom op de Dam, over fantastisch vuurwerk zomers boven het IJ of juist over een

evenement tijdens een bijzondere gebeurtenis aan onze sterrenhemel waarbij heel Amsterdam even in donker wordt gehuld.

De afdeling stadsilluminatie bestaat nog maar kort. Voorheen viel de verlichting van de stad onder het beheer van het GEB. Het is een teken dat Amsterdam er toch over begint na te denken. Helaas is deze dienst op dit moment alleen nog maar bezig met het inventariseren van openbaar lichtmeubilair en met het opruimen van achterstand. Tijd voor het ontwikkelen van een programma is er nog nauwelijks. Er is nog een lange en leuke weg te gaan!

A stylized, high-contrast black and white graphic of the word "SONDS,". The letters are thick and blocky, with a distressed, splattered texture. The 'S' and 'D' are particularly large and prominent.

A stylized, high-contrast black and white graphic of the word "hiv". The letters are thick and blocky, with a distressed, splattered texture. The 'h' and 'v' are particularly large and prominent.

A stylized, high-contrast black and white graphic of the word "en". The letters are thick and blocky, with a distressed, splattered texture. The 'e' and 'n' are particularly large and prominent.

A stylized, high-contrast black and white graphic of the word "ains". The letters are thick and blocky, with a distressed, splattered texture. The 'a' and 's' are particularly large and prominent.

De Nachtwacht maakt zich ernstig zorgen over de ontwikkelingen rond soa's, hiv en aids*. De Nachtwacht voelt zich geroepen iets te doen. Immers: in de nacht doe je vaak seksuele contacten op en wordt, al dan niet onder invloed, vaker onveilig gevreeën. Seks is leuk, laat de herinnering eraan een mooie zijn.

Het aantal besmettingen is de afgelopen vijf jaar schrikbarend gestegen. Het lijkt erop dat mensen vaker seks hebben en vaker onveilig vrijen, in tegenstelling tot de voorgaande periode waarin men juist bang leek te zijn om seks met elkaar te hebben, uit angst voor besmetting. De cijfers liegen er niet om. Uit bronnen van de GG&GD blijkt het aantal besmettingen van chlamydia in vergelijking met 1998 met 30 procent te zijn gestegen, gonorrhoe met 118 procent, syfilis met 500 procent. Als klap op de vuurpijl is het aantal hiv-postieven gestegen met 275 procent, meer dan verdubbeld dus. Wij luiden bij deze de alarmklok!

Onveilig vrijen

Kennelijk hebben de campagnes van de Stichting Soa-bestrijding, de Schorer Stichting en de Stichting AIDS Fonds minder effect. Aidspatiënten zijn minder zichtbaar geworden door de effecten van de medicijncocktail die zij dagelijks tot zich nemen. Het lijkt er op dat de jonge Amsterdammer denkt dat soa's, hiv en aids te bestrijden zijn door simpelweg een pilletje te slikken. Maar zo makkelijk is het natuurlijk niet. De medicijnen die mensen met hiv en aids moeten slikken zijn niet voor de poes. De bijwerkingen zijn vaak heel vervelend voor de kwaliteit van de rest van je leven. Chlamydia, vaak een aandoening bij jonge vrouwen, kan lijden tot onvruchtbaarheid. Ook syfilis is weer in opmars. Veel aandoeningen worden niet opgemerkt maar ondertussen wel doorgegeven.

De rijen voor de soapolieklinieken in de stad zijn schrijnend. Menig toerist heeft een foto gemaakt van de polikliniek op de Groenburgwal met daarop de beruchte rij. Het lijkt ons dat als je een test wilt laten doen, je discretie mag verwachten. Het afgelopen jaar moest men meer dan 4000 keer 'nee' verkopen aan mensen die zich wilden laten testen.

Gratis condooms en discrete tests

De stad Amsterdam, de horeca, de feestorganisaties en het uitgaanspubliek moeten verantwoordelijker worden. Condooms moeten gratis en makkelijk te verkrijgen zijn in alle horecagelegenheden en niet alleen op het herentoilet. In het bijzonder denken wij aan gelegenheden met darkrooms en in de nachtsauna, plekken als parenclubs, studentenverenigingen en hun cafés en dancings, feesten als kinky- en fetishparty's, plekken als peepshows en seksclubs. Ook op de plekken waar seks in de open lucht wordt bedreven, het 'cruisen' op de zogenaamde 'banen', moeten condooms makkelijk te verkrijgen zijn.

Er lopen veel te veel mensen rond in de stad met een aandoening of besmetting zonder het te weten. Deze mensen worden niet behandeld en daardoor is er een grote kans op het doorgeven van de besmetting aan anderen.

Je laten testen zou veel makkelijker toegankelijk moeten zijn, op een discrete manier. De capaciteit van de soapolieklinieken van de GG&GD moet worden uitgebreid. Hier moet snel meer geld voor worden vrijgemaakt.

Bewustwording van wat soa, hiv en aids met je doen moet omhoog, vooral bij jongeren, heterosingles, homoseksuele mannen en herintreders (mensen die na een jarenlange, monogame relatie weer op jacht gaan). Zij vormen een groot deel van het uitgaanspubliek. Hier ligt een taak voor de horeca en voor de feestorganisaties. Een actie als het Take Care project van de Schorer Stichting en de Stichting AIDS Fonds lijkt succesvol en dient gekoesterd te worden. Gericht op homoseksuele mannen zorgen zij bijvoorbeeld, behalve voor gratis condoomverstrekking, ook voor vergroting van het bewustzijn omtrent hiv en aids met boodschappen als 'Zorg goed voor jezelf, zorg goed voor elkaar'. Dit alles in de week rond Wereld AIDS dag (1 december) in de gay en gayvriendelijke horeca. Het initiatief is drie jaar geleden begonnen en heeft inmiddels navolging gekregen in twaalf andere Nederlandse steden.

124

Toch is deze actie wat ons betreft veel te beperkt. Iedereen die onveilige seks heeft kan hiv en aids krijgen en de andere soa's komen niet aan bod.

Acties en feesten

De Nachtwacht gaat in samenwerking met mensen uit de reclamewereld een actie starten voor en door de gehele Amsterdamse horeca. Op Wereld AIDS dag zal elke horecaondernemer in de stad een brief op de deurmat vinden met daarin ons plan. Deze actie zal plaatsvinden in de week tussen kerst en oud&nieuw, om niet ondergesneeuwd te worden door andere acties rond Wereld AIDS dag en deze acties niet in de weg te zitten. We hopen ten eerste dat de gehele Amsterdamse horeca mee doet en zich mede verantwoordelijk voelt voor de promotie van veilige seks. Het betreft hier een actie ter bevordering van het veilig vrijen en de bewustwording van soa's, hiv

125

en aids, geen actie voor fondsenwerving. Ook internationaal kan Amsterdam zijn steentje bijdragen. De Nachtwacht ondersteunt het nieuwe, van origine Amsterdamse en ondertussen wereldwijd geworden project Dance4Life. Zuid-Afrika – het land dat voorop loopt in de hiv- en aids-epidemie (2.000 nieuwe infecties per DAG en al meer dan één miljoen aids-wezen) – en Nederland nemen samen het voortouw in een project dat in de komende tien jaar heel Europa en Afrika tegelijkertijd aan het dansen zal brengen. Als statement van

hoop en om de stilte en taboes te doorbreken. En om geld in te zamelen voor de broodnodige veranderingsprojecten. Ook Amsterdammers zullen actief betrokken worden. Door campagnes, schoolprojecten en een internationaal tv-programma gekoppeld aan een groot evenement in Kaapstad. Hopelijk zullen de Amsterdamse uitgaanders zich op en rond de apotheose – zaterdag 28 november 2004 – uit de naad dansen voor leven. De eerste indrukken kan je opdoen via de site: dance4life.com

Tevens organiseert de Nachtwacht samen met de Stichting AIDS Fonds, de Schorer Stichting, Art Launch, het G.B.A., Mac make-up, Meubel Stukken, Chemistry, de Supperclub, the Getaway en MTV een groots benefietfeest ten bate van de Stichting AIDS Fonds op maandag 1 december in Paradiso.

In deze tijden van overdreven verscherping van de handhaving van regels verbazen wij ons over het feit dat de stad Amsterdam en een klein gedeelte van de horeca het niet zo nauw lijken te nemen met de regels rond hygiëne in bijvoorbeeld peepshows, darkrooms, sauna's en seksclubs. Wij zijn absoluut voor bijvoorbeeld darkrooms, lang leve de vrijheid, de spanning en het vermaak, maar laat ze veilig en schoon zijn, met de makkelijkste manier om aan gratis condooms te komen. Laat de stad Amsterdam niet meteen met sluiting dreigen maar deze gelegenheden helpen het goed voor elkaar te krijgen, dit zonder de boel wit te moeten betegelen en te verlichten: het betreft hier plekken waar seks wordt bedreven, het is geen slagerij of slachthuis.

Op de 'baan' blijkt een deel van de homoseksuele politie te patrouilleren ter bevordering van veiligheid en bewustwording. Een prachtig initiatief. Behalve berovingen en potenrammen komt het voor dat er verkrachtingen plaatsvinden. We kunnen er vanuit gaan dat het

hier geen safe sex betreft. Een schouderklop dus voor de 'gay-cops' van Amsterdam. Zij horen nog veel meer gesteund te worden door de Amsterdamse politie en door de beleidsmakers. En nogmaals, lang leve de vrijheid: cruiseplaatsen moeten worden beschermd en ook hier horen gratis condooms makkelijk verkrijgbaar te zijn. Een bijzonder initiatief van vrijwilligers zijn de Dark Angels, die op de baan en in darkrooms praten met mensen over veilige seks en condooms uitdelen.

Seks is leuk

Feestorganisaties, van groot tot klein, dienen zich ook bewust te zijn van de problematiek. Zij zouden zelf initiatieven moeten ondernemen om hun bezoekers te waarschuwen en te beschermen. Laat ook hen de dagen rond Wereld AIDS dag en Wereld AIDS nacht (1 december) en AIDS Memorial Day (31 mei) inspireren tot actie. Benefiet en bewustwordingsfeesten omtrent dit thema lijken er nauwelijks meer te zijn. Een feest als het Loveball, een jaarlijks terugkerend benefiet voor het AIDS Fonds, vond plaats van 1991 tot 1996 in club RoXY. Er kwam niets voor in de plaats. We hopen op een goed resultaat van het aankomende Lovedance in Paradiso. De stad Wenen doet het beter, het jaarlijkse Loveball aldaar is vermaard rond de hele wereld en heeft een gigantische spin-off.

Seks is leuk, lekker, spannend, inspirerend en goed voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid. Laten we vooral meer seks hebben, maar dan wel veilig.

* VERKLARENDE WOORDENLIJST

Soa:	seksueel overdraagbare
aandoeningen	
Aids:	Acquired Immunity Deficiency
Syndrome	
Hiv:	Humaan immunodeficiëntie
virus	
GG&GD:	Gemeentelijke Geneeskundige
en Gezondheidsdienst Amsterdam	
GBA:	Gay Business Association
MTV:	Music Television
Soa-polikliniek:	polikliniek ter behandeling van
soa	
Kinky en fetishparties:	feesten waarbij lak, rubberen
en leren kleding voorschrift is en waar openlijk met	
seks wordt omgegaan.	
Peepshow:	betaald in een hokje
kijken naar dansende of masturberende mensen	
Cruisen:	rondlopen op zoek naar
anoniem seksueel contact, vaak op bekende cruise	
plekken (de baan)	
Banen:	plekken waar gecruised wordt
Darkroom:	een donkere ruimte vaak
in een homogelegenheid, waar anonieme seks wordt	
bedreven	

nachtbiblio- theek

Een begin, de Nachtwacht wil graag aangevuld worden:

Alvarez, A. (1995) Night, Night life, Night language, Sleep and Dreams.
New York, London: W.W. Norton & Comp

Brunt, Lodewijk (1996) In: Stad, De stedelijke nacht en het
diëcentrisme in de sociologie. Amsterdam: Boom

Chatterton, Paul and Robert Hollands (2003) Urban Nightscapes.
Youth cultures, pleasure spaces and corporate power. New York:
Routledge

Melbin, Murray (1987) Night as Frontier. Colonizing the world after
dark. New York: The Free Press

Metz, Tracy (2002) Pret! Leisure en landschap. Rotterdam: NAI

Schör, J (1991) Nachts in de Grosse Stadt: Paris, Berlin, London,
1840-1930, München en Zürich: Artemis und Winkler

Steger, Brigitte and Lodewijk Brunt (2003) Night-time and Sleep in
Asia and the West: Exploring the Dark Side of Life. New York:
Routledge

Wevers, Marloes J.(2003) De strijd tegen Sodom en Gomorra. Een

stadssociologisch onderzoek naar de ontwikkelingen in het nachtleven van negentiende-eeuws Amsterdam. Amsterdam: doctoraal scriptie
Stadssociologie UvA

Literatuurtips Alcohol en drugs:

Korf D.J., Nabben T., Benschop A. (2002) Antenne 2001, trends in alcohol tabak drugs en gokken bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers

Korf D.J., Nabben T., Benschop A. (2003) Antenne 2002, trends in alcohol, tabak en drugs bij jonge Amsterdammers. Amsterdam: Rozenberg Publishers

Benschop A. , Rabes M., Korf D.J. (2002) Pilltesting – ecstasy & prevention. Amsterdam: Rozenberg Publishers

Pijlman F.T.A., Krul J., Niesink R. J. M.(2003) Uitgaan en veiligheid: feiten en fictie over alcohol, drugs en gezondheidsverstoringen. Utrecht: Trimbos Instituut

Overige bronnen Nachtnota:

Bedrijfsschap Horeca en Catering
Centraal Bureau voor de Statistiek
O&S Amsterdam
Horeca Nederland Amsterdam
Algemeen Plaatselijke Verordening, Gemeente Amsterdam Horeca nota Amsterdam -Centrum
Het Parool
Nationaal Pop Instituut

achternaam voornaam

Akkerman	Hans
Anceaux	Eelko
Apituley	Martijn
Ballings	Pierre
Bastiaens	Rem
Belliot	Hannah
Bender	Andrew
Blaak	Metje
Blans	Jh.
Blokland	Robert
Blom	Cor
Bolle	Heleen
Booij	Lennart
Bosch	Joke
Brugman	Ineke
Brunt	Lodewijk
Cohen	Job
Daamen	Melle
de Boer	Simon
de Clercq	Eddy
de Goede	Marco
de Haan	Siep
De Jongh	Matthijs
de Klein	Katrien
de Loor	August
De Vries	Marina
de Zwart	Maarten
Deelder	Jules
Diepering	Wimper
Du Bois-Raymond	Paul
Dun	King Pin
Dwellaert	Floor
Engin	
Evertse	Wim
Faas	Patrick
Fabiola	

Florax Elly
Gerritsen dhr.
Giele de Jong Inez
Groeneveld Rene
Groet Sander
Hart Shirley
Hermanides Paul
Hogendijk Rob
Hollander Wijnand
Hommenga Martin
Hoof Ronald
Hoogendoorn Jürgen
Huffnagel Frits
Iping Els
Jager Ralf
Jamin Jaap
Janmaat Bert
Jansen Oliver
Karpers Dennis
Kersemakers Roel
Klavestein Marc
Klein Micha
Kloos Maarten
Kompray Hans
Kramer Friso
Kwaaitaal Danielle
Langenbach Ted
Leenknecht Hans
Lyrical Tie Mohammed
Magnus Hans
Marsman Gill
Meeuwissen Rene
Meister Bas
Meulman Niels
Miss B-have Bianca
Molenaar Fjodor
Nabben Ton
Olaf Erwin

Onink Dik
Ossel Freek
Penris Ron
Perse G.J van
Piek Frans
Post Tiddo
Rooijen Peter
Roozemon Dia
Rosza Marta
Sadeghi Bahram
Sandrien
Saveur Anneke
Sax Marjan
Schagen Esther
Scheepsma Johan
Schenk Leo
Schlösser Cor
Scholtz Paul
Schraven John
Simons Martijn
Sprietsma Simon
Stenger Sander
Stutterheim Duncan
Suer Edwin
Suyker Esther
ter Balkt Herman
Ter Horst Pauline
Ter Linden Geert Jan
van Bakkum F
van Berge Michiel
van Binsbergen Rob
van Brunsschot Koen
van Dam Johannes
Van der Gang Ellen
van der Kaap Gerald
van der Kolk Willem
van der Meulen Peter
van der Stoel Anne Lize

van der Wel	Isis
van der Wiel	Maud
van der Woude	Wiebe
van Hall	Jurrien
Verburg	de heer
Vos	de heer
Wendt	Dave
Wevers	Marloes
Wonder	
Zegers	Olga
Zijlma	Richard
Zijlstra	Sarien
Zimbile	Filipe
	Mike
	Elard
	Richard

COLOFON

Redactie

Joost van Bellen

Felix van der Eerden

Lex Breet

Anne Hemker

Dick Koopman

Kim Tuin

Puck Verdoes

Maz Weston

T e k s t r e d a c t i e
Marina de Vries
B e e l d r e d a c t i e
Jack Aarts
Sander Stenger
V o r m g e v i n g
Bas Meister
Marieke van Ditshuizen
I l l u s t r a t i e s
Marieke van Ditshuizen
D r u k e n p r e p r e s s
Meboprint, Amsterdam
B i n d w e r k
Meeuwis, Amsterdam
O p l a g e
1000

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door

[Gemeente Amsterdam](#)

www.nachtwachtamsterdam.nl

©2003, Stichting Nachtwacht Amsterdam, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder
voorafgaande toestemming van Stichting Nachtwacht Amsterdam,
Amstel 2, 1017 AA, Amsterdam